

Sør-Aurdal kommune

**ÅRSMELDING OG
REGNSKAP 2015**

SØR-AURDAL KOMMUNE

INNHALDSFORTEGNELSE:

RÅDMANNENS HOVEDKOMMENTARER	3
TJENESTEPRODUKSJON	6
NØKKELTALL, BEFOLKNINGSENDINGER	7
PERSONAL OG ORGANISASJON	8
ØKONOMI	13
SENTRALADMINISTRASJONEN	20
TJENESTESTEDER	30
KOMMUNENS FINANSFORVALTNING	65
GENERELT/MÅLSETTING	65
FINANSPORTEFØLJENS SAMMENSETNING	65
LÅNEPORTEFØLJEN	65
PLASSERINGSPORTEFØLJEN	66

RÅDMANNENS HOVEDKOMMENTARER

Året 2015 har vært et år med mange og ulike utfordringer

- kommunereform
 - eiendomsskattetakseringsprosjekt
 - organisering og bruk av VLMS
 - driftstilpasningsprosjekt
 - store investeringsprosjekter, slik som Sør-Aurdalshallen, Spangrud bofellesskap, Bagn renseanlegg, omlegginger vann/avløp og brannforebygging
- for å nevne noen av de mest omfattende prosjektene.

Det er utført godt arbeid i de ulike tjenestene og det har vært levert gode tjenester til kommunens innbyggere.

Det er lagt ned betydelig arbeidsinnsats gjennom interkommunalt samarbeid og interkommunale prosjekter.

Det pågikk i 2015 et omfattende arbeid med utredning av framtidig kommunestruktur i Valdres. I april ba politisk styringsgruppe og ordfører/rådmannsforum rådmannsutvalget om å utarbeide en prosessplan fram mot felles kommunestyresak høsten 2015. Planen ble godkjent av prosjekteier – Felles formannskap – i mai. I planen ble det bl.a. besluttet å opprette 6 arbeidsgrupper med 1 representant fra hver kommune i den enkelte gruppe. Gruppene skulle komme med forslag til løsninger for en framtidig Valdres kommune på hver sine områder. Dette som grunnlag for en politisk behandling hvor kommunene skulle si ja eller nei til å fortsette arbeidet med utredning av en mulig sammenslåing. De seks gruppene:

- Tjenesteyting: Oppvekst og kultur
- Tjenesteyting: Helse, pleie og omsorg
- Tjenesteyting: Tekniske tjenester, areal-, miljø- og næringsforvaltning
- Politisk styring og organisering
- Kommunen som nærings- og samfunnsutvikler
- Kommuneøkonomi

Arbeidsgruppene leverte sine rapporter i september. Kommunestyret i Sør-Aurdal behandlet saken i desember, og fattet der vedtak om å videreføre arbeidet, og om å delta i forhandlinger med en eller flere kommuner i Valdres som også fattet vedtak om å gå videre i prosessen. Det ble også besluttet at prosessen skulle gjennomføres slik at kommunestyret kunne ta endelig stilling til spørsmålet før 1. juli 2016.

Det ble høsten holdt en innbyggerundersøkelse om kommunereform i Sør-Aurdal – svarprosenten var på 32%.

Innen 01.01.16 skal kommunen sørge for tilbud om døgnopphold for helse- og omsorgstjenester til pasienter og brukere med behov for øyeblikkelig hjelp. I Valdres er dette organisert som et interkommunalt tilbud ved Valdres Lokalmedisinske Senter (VLMS) – 2 plasser.

Valdres lokalmedisinske senter ble startet opp juni-15, som er det høyeste kommunale trinnet i omsorgstrappa. Fra juni og ut året benyttet kommunen seg av 8 døgn i intermediærsenger og 6 døgn kommunale akutt plasser. Skjema viser hvordan de ulike kommuner i valdres har benyttet tilbudet. IMA er intermediær plasser, og KAD er kommunal akutt plass.

SØR-AURDAL KOMMUNE

	Etnedal		Sør-Aurdal		Nord-Aurdal		Øystre Slidre		Vestre Slidre		Vang		Andre		Totalt	
	IMA	KAD	IMA	KAD	IMA	KAD	IMA	KAD	IMA	KAD	IMA	KAD	IMA	KAD	IMA	KAD
Juni	0	0	1	0	1	0	3	1	0	0	0	0	0	1	5	2
Juli	0	1	0	1	2	0	4	2	2	1	2	0	2	2	12	7
August	0	1	0	1	0	0	3	3	0	1	1	0	2	4	6	10
September	4	0	1	1	10	3	6	2	3	2	0	0	0	1	24	9
oktober	1	0	1	1	5	7	4	2	3	3	0	0	0	1	14	14
November	5	5	1	0	2	2	5	4	2	3	0	0	0	3	15	17
Desember	5	1	4	2	4	6	5	2	1	1	1	0	0	3	20	15
Sum	15	8	8	6	24	18	30	16	11	11	4	0	4	15	96	74

Salg av langtids- og korttidsplasser

Det er inngått avtale med Nord-Aurdal kommune om salg av 7 sykehjemsplasser fra og med november 2015. Avtalen er i første omgang bindende i 2 år, men det er muntlig antydning et behov på 5 år. På grunn av ledig kapasitet på korttidsplasser har SAH også solgt korttidsplasser til Etnedal kommune.

Kommunen har de siste 6 årene vært i en kontinuerlig driftstilpasningsprosess. Gjennom synliggjøring av ressursbruk, dekningsgrader og prioriteringer i den kommunale tjenesteproduksjonen er det foretatt endringer i tjenestestrukturer, nivå på tjenester og organisering av tjenestene, for å redusere utgifter og/eller øke inntekter med 5 mill. kr. i 2014 og 15 mill. kr. i 2015..

Prosjektrapporten omfattet områdene:

- Skole
- Pleie og omsorg
- Helse- familie og barnehage
- Organisering merkantile funksjoner og kultur

Ved sykehjemmet har omstillingsprosessen i 2015 resultert i ledighold av 2 langtidsplasser og følgende reduksjoner i ressurser : 26 % på kjøkken, 70 % på vaskeri/ renhold, 276 % på pleie og ca 100 % på natt. Til sammen utgjør dette en reduksjon på 4,72 årsverk. Reduksjon i bemanning har i hovedsak skjedd ved å flytte ansatte til andre ledige stillinger, med unntak av en oppsigelse i deler av renholdstilling.

I avdeling for interne stab- og støttefunksjoner er det ledigholdt 0,3 årsverk merkantil og 0,4 konsulent ved lønn - /personal (her er det tatt i bruk elektronisk løsninger for sykepengerefusjon og fraværsregistrering).

Ved skolene ble det redusert med 0,5 årsverk.

Kommunen har fra 2015 innført eiendomsskatt .

Kommunestyret vedtok romprogram for Sør-Aurdalshallen, i juni.

Rådmannens internkontroll skal bl.a. sikre

- helhetlig styring
- oppfølging av vedtatte mål
- overholde lover og regler

Sør-Aurdal kommune sitt styrings- og rapporteringssystem benyttes både i politisk og administrativ styring og resultatvurdering, og det legges særlig vekt på kvalitet og ressursbruk.

Det benyttes standardiserte bruker- og medarbeiderundersøkelser utarbeidet av KS og kvalitetsnettverket bedrekommune.no. Ved å benytte seg av disse standardiserte undersøkelsene kan Sør-Aurdal sammenlignes med andre kommuner og med seg selv ved å følge utviklingen fra år til år.

Medarbeider og brukerundersøkelser gjøres annet hvert år. Det ble ikke gjennomført noen brukerundersøkelser i 2015, som følge av driftstilpasning / organisasjonsendringer. Det ble sett på som viktig at ny organisering bør ha vært i funksjon over tid før slike undersøkelser blir gjort.

Virkemidler i rådmannens internkontroll

- delegasjonsreglement
- etikkreglement
- planstrategi
- finans- og økonomireglement
- kommuneplanen
- rapportering fra administrasjon til kontrollutvalg
- rapportering fra kontrollutvalg til kommunestyret
- internkontrollsystemet – Kvalitetslosen
- kommunens styringssystem – årshjul, herunder økonomirapportering

Kommunene i Valdres har kjøpt et digitalt internkontrollsystem - Compilo. Her skal alle tjenester legge inn sine rutiner, og alle ansatte skal bruke dette systemet for å registrere eventuelle avvik. Avvik behandles videre og lukkes i systemet. Vi arbeider nå med å revidere hierarkiet i systemet i tråd med endringer gjort i organisasjonen.

Økonomisk sett så har året 2015 vært et bra år, med et netto driftsresultat på kr 10,7 mill. Regnskapet for 2015 ble gjort opp med et mindreforbruk på kr 7,1 mill.

Generelt mindreforbruk i tjenestene på om lag kr 5,6 mill., som i hovedsak skyldes økte inntekter.

- Lønn og sosiale kostnader viser et merforbruk på om lag kr 7,7 mill (herav premieavvik på kr 4,5mill). Pensjonsutgifter korrigert for premieavvik viser et merforbruk på kr 1.9 mill.
Lønn justert for sykepengerefusjon viser et mindreforbruk på kr 2,3 mill.
Utgifter til lønn viser en reduksjon på 0,82% fra 2014 til 2015 – som henger sammen med driftstilpasningsprosjektet.
- Høyere inntekter enn budsjettet – salgsinntekter, gebyrer og husleie har gitt merinntekter på om lag kr 1,5 mill., refusjoner utgjør merinntekter på 13,5 mill og overføringer på kr 3 mill. Integreringstilskudd for 2015 viser merinntekter på kr 1 mill.

Eiendomsskatt gir en merinntekt på kr 800', mens samlet skatt og ramme gir en merinntekt på kr 1,2 mill i forhold til regulert budsjett.

Økonomiplanen for 2016-19 viser en økning i disposisjonsfond ved tilføring av midler fra eiendomsskatt, samt også virkningen av økt låneopptak.

Det har vært stram budsjettstyring gjennom året, samt god økonomioppfølging innen samtlige tjenester..

Det er krevende å måtte gjennomføre stadige driftstilpasninger og samtidig opprettholde gode tjenester til befolkningen.

Beredskap

Ny risiko og sårbarhetsanalyse for Sør-Aurdal er utarbeidet og skal behandles i kommunestyret i 2016. Når den nye risiko og sårbarhetsanalysen er vedtatt må gamle planer oppdateres og vedtatte tiltak gjennomføres.

Sør-Aurdal hadde øvingslederansvaret under øvelse i Nord-Aurdal i 2015. Samarbeidet mellom blålysetatene, psykososialt kriseteam og kommunens kriseledelse har fungert meget bra under de hendelser vi har hatt i løpet av 2015. Den jevnlige kontakten og tette samarbeidet bidrar til god samhandling når hendelser oppstår.

Politisk saker

	<i>Møter</i>	<i>Saker</i>	<i>2014</i>
Kommunestyret	8	97	67
Formannskapet	13	46	38

TJENESTEPRODUKSJON

- Det gjennomføres mange og ulike prosjekter i skolene, bl.a. prosjekter på fysisk aktivitet.
- Ungdomstrinnet i utvikling .- statlig satsing på grunnleggende ferdigheter
- Omvendt klasserom
- Overgang til nytt barnehage- og skoleadministrativt system
- Kulturskolen har få på venteliste
- Tildelingskontoret har fått økt bemanning
- Alle som har hatt behov for avlastning, lang – og korttidsplass ved sykehjemmet har fått det
- Kommunen har også i år klart å ta i mot alle utskrivningsklare pasienter innen fristen.
- Salg av sykehjemsplasser til Nord-Aurdal kommune
- raskere utskriving fra sykehus, økt belastning for hjemmesykepleien
- individuell plan og boveiledning for rusmisbrukere
- forvaltningsrevisjon legetjenesten
- brukerundersøkelse legetjenesten
- nye legevaktlokaler ved VLMS
- Omfattende behov gjør at det stilles store krav til kompetanse i miljøarbeidertjenesten
- Økende behov for trenings-/avlastningsleilighet på Synneisbakkin
- Stor etterspørsel etter arbeidsplasser ved Tingvolltoppen
- Utarbeiding av ny risiko og sårbarhetsanalyse
- Planarbeid, bl.a. kommunedelplan Teinevassåsen / Søbekksæter og revidering av kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet
- Etablering av Treklynge på Begna Industriområde
- Oppstart arbeid med folkehelseplan / folkehelseoversikt
- Full barnehagedekning, de som ønsker får plass i kommunens barnehager ved hovedopptaket
- Mange ulike prosjekter i gang i barnehagene, godt felles samarbeid i Valdres
- Godt tverrfaglig samarbeid, barnehage, fysioterapi og helsestasjonen
- Antall bosatte flyktninger har økt i 2015, i tråd med kommunestyrevedtaket.
- De aller fleste som har gått ut av intro-ordningen for innvandrere har goderesultater på sine norsk prøver

SØR-AURDAL KOMMUNE

- Ferdigstillelse av Leirskogen vannverk
- Bagn vannverk, startet planlegging og tiltak i forhold til nytt vanninntak på Vangen
- Ferdig stillelse av nytt avløpsrenseanlegg for Bagn og Reinli
- Gjennomføring av mange vedlikeholdstiltak på kommunale bygg ihht til vedlikeholdsplanen.
- Det har vist seg svært vanskelig å få tak i kvalifiserte vikarer ved sykdom og vakanser
- Totalt sykefravær i Sør-Aurdal kommune var i 2015 på 8,9% mot 9,4% i 2014 og 8,9% i 2013.

NØKKELTALL, BEFOLKNINGSENDRINGER

- Innbyggertallet gikk ned med 36 personer i 2015. Antall innbyggere i Sør-Aurdal pr. 1/1-16 var 3.058.
- Arbeidsledigheten pr november 2015 var på 1,6%.

Befolkningsutvikling

År	Folke- mengde 1. januar	Levende- født	Døde	Fødsels- oversk.	Inn- flytting	Ut- flytting	Netto- flytting	Folke- tilvekst	Endring i %
2001	3 367	32	51	-19	113	109	4	-15	-0,45 %
2002	3 352	36	42	-6	107	127	-20	-26	-0,78 %
2003	3 326	42	72	-30	104	149	-45	-75	-2,25 %
2004	3 251	32	42	-10	133	109	24	14	0,43 %
2005	3 265	27	42	-15	117	124	-7	-22	-0,67 %
2006	3 243	31	43	-12	82	119	-37	-49	-1,51 %
2007	3 194	27	35	-8	122	132	-10	-18	-0,56 %
2008	3 176	34	39	-5	121	88	33	28	0,88 %
2009	3 204	31	52	-21	112	109	3	-18	-0,56 %
2010	3 186	17	32	-15	125	133	-8	-23	-0,72 %
2011	3 164	35	48	-13	129	126	3	-10	-0,32 %
2012	3 154	25	40	-15	134	126	8	-7	-0,32 %
2013	3 147	23	36	-13	132	133	-1	-14	-0,45 %
2014	3 133	30	42	-12	154	181	-27	-39	-1,24 %
2015	3 094	33	41	-8	112	144	-32	-36	-1,15%
2016	3 058								
Gj.sn. siste 10 år		29	41	-12	111	129	-7	-15	-0,48 %
Gj.sn. siste 5 år		29	41	-12	110	142	-10	-14	-0,47%

Kilde: SSB. Sør-Aurdal kommune har hatt en negativ befolkningsutvikling de siste år. I år 2001 var antall innbyggere 3 367, mens det pr 31.12.15 er 3 058, en nedgang i folketallet på 309.

Prognose for befolkningsutviklingen

Det er ulike prognoser å benytte for å vurdere befolkningsutviklingen framover. I de fleste sammenhenger er det SSB sine prognoser for MMMM, som står for middels nivå for henholdsvis fruktbarhet, levealder, innenlands flytting og nettoinnvandring som blir brukt i

SØR-AURDAL KOMMUNE

sammenligning mellom kommuner, men for Sør-Aurdal ser det ut til at tall hentet fra SSB sine prognoser, LLLL, som står for det laveste nivået er det som for tiden «treffer best». For ordens skyld tar vi med begge prognosene:

Tallene viser en fremskrevet prognose for de neste 15 årene.

Tabell LLLL, som står for det laveste nivået for henholdsvis fruktbarhet, levealder, innenlands flytting og nettoinnvandring

	2015	2020	2025	2030
0-5 år	165	165	155	152
6-12 år	249	238	214	201
13-15 år	104	107	106	95
16-19 år	163	154	142	128
20-44 år	785	778	753	737
45-66 år	954	946	936	898
67-79 år	432	476	471	473
80 år og eldre	206	184	196	229
	3 058	3 048	2 973	2 913

Tabell MMMM, som står for middels nivå for henholdsvis fruktbarhet, levealder, innenlands flytting og nettoinnvandring.

	2015	2020	2025	2030
0-5 år	165	177	175	170
6-12 år	249	238	224	226
13-15 år	104	107	106	99
16-19 år	163	154	142	128
20-44 år	785	778	755	738
45-66 år	954	948	943	908
67-79 år	432	481	486	493
80 år og eldre	206	200	226	268
Sum	3 058	3 083	3 057	3 030

Nedgangen i folketallet og alderssammensetningen er en utfordring for kommunen. Prognosene viser at i løpet av de neste 15 årene vil antall barn og unge (0-19 år) kunne reduseres med 105 personer på LLLL alternativet og 58 personer på MMMM alternativet, den yrkesaktive delen av befolkningen reduseres med 104 personer (La alt.) og 93 personer (M alt.), mens aldersgruppen 67 år og eldre vil øke med 64 personer (L alt) og 123 personer (M alt)..

Dersom denne prognosen slår til må kommunen foreta nødvendige endringer i tjenestetilbudet tråd med endringer i befolkningen, altså en nødvendig omfordeling av midler.

PERSONAL OG ORGANISASJON

Den overordnede personalforvaltningen skal sikre at arbeidsgiver har en helhetlig personalpolitikk, og at denne utøves innen rammene av gjeldende lov-, avtale- og regelverk. Dette arbeidet omfatter f.eks. driftsoppgaver som bistand til tjenestelederne og koordinering ved ansettelser og ved søknader om permisjoner, tilrettelegging av grunnlag for lønnsforhandlinger, samt forvaltnings- og utviklingsoppgaver vedr. arbeidsmiljø, kompetanseutvikling, sykefravær mv.

SØR-AURDAL KOMMUNE

Organisasjonen Sør-Aurdal kommune hadde i 2015 282,39 budsjetterte faste årsverk. Årsverkene fordelte seg slik på sektorene:

• Helse- og omsorgstjenestene inkl. innvandrertj./skole.:	146,09
• Barnehage:	27,80
• Grunnskole / SFO / Kulturskole / Bibliotek:	65,35
• Teknisk drift., plan, næring, kultur:	30,55
• Administrasjon og øvrige still. (ledelse, økonomi- og personalforvaltn., merkantile tj., innkjøp, htv.):	12,60

DRIFT

Administrasjonsrådet

Administrasjonsrådet har sin myndighet med grunnlag i Lokal avtale om medbestemmelse i Sør-Aurdal kommune. Rådet består av respektive tjeneste- eller avdelingsleder, fagleder personal og en hovedtillitsvalgt. Rådet gjør vedtak i de driftssaker på personalområdet som etter delegasjonsreglement ikke kan avgjøres administrativt.

Antall saker behandlet i rådet i 2015: (Tallene for 2014 i parentes): **183** (159)

- *Ansettelser:*
 - i faste stillinger: **62** (36)
 - i vikariater / midlertidige stillinger: **58** (58)
- *Søkn. om permisjon / redusert stilling:* **55** (61)
- *Andre:* **8** (4) (konstituering, lønsspørsmål, omplassering, reglement, støtte til etterutd. m.m.)

Ingen saker ble anket inn for formannskapet i 2015.

Administrative vedtak

Personalsaker som i h.hold til gjeldende regelverk blir regnet som kurante, og ansettelser på inntil 6 måneders varighet, blir etter delegasjonsreglementet avgjort administrativt.

Antall saker behandlet i 2015: (Tallene for 2014 i parentes)

- *Ansettelser:* **101** (152)
- *Andre:* **16** (11) (konstituering, lønn, omplassering, redusert arbeidstid, tilsk. til kjøp av databriller)
- I tillegg blir det fattet kurante vedtak ute ved tjenestestedene om permisjoner i h.hold til permisjonsreglement, dvs. enten velferdspermisjoner eller permisjon i forb. med offentlige verv, og i h.hold til Arbeidsmiljølov og Hovedavtale.

Lokale lønnsforhandlinger

Med virkning fra 01.05.15 ble det gjennomført lønnsforhandlinger med hjemmel i HTA kap. 5.2 (akademikergruppene m.fl.). Dette med unntak av Naturviterne pga en tariff-konflikt mellom de sentrale parter. Forhandlingene resulterte i enighetsprotokoller med alle organisasjonene.

Med samme virkningsdato ble det gjennomført lønnsvurdering- og regulering med hjemmel i HTA kap. 3.4.1 (øverste administrative ledelse).

Det er ingen pott knyttet til forhandlingene i kap. 3 og 5.

Med virkning fra 01.10.15 ble det gjennomført lønnsforhandlinger med hjemmel i HTA kap. 4.A.4 – kompetanselønnsforhandlinger. Gjennom lokale lønnspolitiske retningslinjer er det lagt til grunn at slike forhandlinger skal gjennomføres årlig.

OVERORDNET PERSONALFORVALTNING

Generelt

Det ble i 2015 avholdt 6 sentrale informasjons- og drøftingsmøter med de hovedtillitsvalgte. Mye oppmerksomhet i drøftingene dette året ble viet kommunereform og prosessen som har pågått i Valdres. Det samme gjaldt endringene i Arbeidsmiljøloven, som Stortinget vedtok med virkning fra 01.07.15.

Det ble i 2015 utarbeidet retningslinjer for nedbemanning ved omorganisering, vedtatt av kommunestyret i mars. Forslag til retningslinjer ble utarbeidet i en arbeidsgruppe bestående av representanter for både arbeidsgiver og de hovedtillitsvalgte.

Sør-Aurdal kommunes lønnspolitiske retningslinjer ble revidert med virkning f.o.m. 01.06.15. Revisjonen ble gjort på grunnlag av arbeid i en arbeidsgruppe bestående av representanter for både arbeidsgiver og de hovedtillitsvalgte.

Handlingsplan for et inkluderende arbeidsliv og forebygging av sykefravær ble revidert og vedtatt i Arbeidsmiljøutvalget i februar.

Arbeidsmiljø

Helse- miljø og sikkerhet

Til grunn for arbeidet med helse, miljø og sikkerhet ligger Sør-Aurdal kommunes HMS-håndbok og rutiner nedfelt i denne. Håndboken pålegger bl.a. ledere, i samarbeid med verneombudene, å gjennomføre årlige vernerunder på den enkelte arbeidsplass, og å gjennomføre jevnlig risikoanalyser når det er behov for dette.

Sykefravær

Totalt sykefravær i Sør-Aurdal kommune var i 2015 på 8,9%, mot, 9% i 2014. Fraværet varierer til dels betydelig mellom de ulike sektorene, på lik linje med i øvrige kommuner.

- Egenmeldt fravær av mulige dagsverk: 1,0%
- Legemeldt fravær av mulige dagsverk: 7,9%

Totalt sykefravær var på 10,5 % (9,4% i 2014) for kvinner, og 2,4% (6,5% i 2014) for menn.

Til grunn for kommunens arbeid med å forebygge sykefravær ligger bl.a. lokal handlingsplan for et inkluderende arbeidsliv, IA-avtalen, lokale seniorpolitiske retningslinjer og Sør-Aurdal kommunes HMS-rutiner/internkontrollhåndbok.

Arbeidsmiljøutvalget

Arbeidsmiljøutvalget hadde i 2015 10 saker til behandling. Dette gjaldt:

- Arbeidsmiljøutvalget for perioden 2015-2016
- Retningslinjer for nedbemanning ved omorganisering
- Årsrapport for bruk av HAVA bedriftshelsetjeneste i 2014
- Aktivitetsplan for bruk av HAVA bedriftshelsetjeneste i 2015
- Sykefraværet i Sør-Aurdal kommune i 2014
- Handlingsplan for forebygging av sykefravær og inkluderende arbeidsliv – revisjon
- Sør-Aurdal kommunes budsjett 2016 og økonomiplan 2016-19
- Sykefravær 1. – 3. kvartal 2015
- Melding av avvik * 2 saker

Bedriftshelsetjeneste

Sør-Aurdal kommune er tilknyttet Hallingdal og Valdres bedriftshelsetjeneste (HAVA). Det er inngått avtale om kjøp av totalt 80 timer bedriftshelsetjeneste pr år.

I 2015 ble timerammen benyttet til bistand på følgende områder:

- Arbeidshelseundersøkelser av brannmannskaper
- Arbeidsplassvurderinger på tre forskjellige kontorer på Tingvoll
- Grunnopplæring i arbeidsmiljø for vernetjenesten
- Deltakelse i AMU-møter
- Plan- og evalueringsmøter

Kompetanse

Av større kompetansetiltak nevnes:

- Strategisk kompetanseplan for helse og omsorg er grunnlaget for prioritering av kompetansehevende tiltak for de ansatte innen denne sektoren. Tiltak som det er gitt statlig støtte til gjennom regional kompetanseplan for Valdres (se nedenfor) kommer i tillegg.
- Det ble også i 2015 søkt regionalt i Valdres om kompetansemidler gjennom *Kompetanseløftet 2015*. Regionen ble med grunnlag i regional handlingsplan tildelt kr. 1 170 000,- til utdanning av helsefagarbeidere, videreutdanning for ansatte med fagbrev, desentralisert høgskolestudium og videreutdanning av høgskoleutdannede.

Det vises for øvrig til det enkelte tjenestesteds årsmelding for mer informasjon om spesifikke kompetansehevingstiltak som er gjennomført i 2015.

Likestilling

I h.hold til Likestillingslovens §1a plikter kommunene gjennom sin årsberetning å "...redegjøre for den faktiske tilstanden når det gjelder likestilling i virksomheten....." Noen relevante fakta for 2015:

Tabell 1: Andel kvinner og menn av totalt antall ansatte

2014		2015	
Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
77%	23%	77%	23%

SØR-AURDAL KOMMUNE

Tabell 2: Andel kvinner og menn fordelt på sektorer

	2014		2015	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Sentraladministrasjon	85%	15%	85%	15%
Plan/næring/utbygging	14%	86%	21%	79%
Undervisning	73%	27%	71%	29%
Barnehage	96%	4%	97%	3%
Helse- og sosiale tjenester	92%	8%	92%	8%
Drift/vedlikeh. inkl. renhold	36%	64%	37%	63%

Tabell 3: Fordeling av kvinner og menn på ledernivå

	2014		2015	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Totalt antall ledere	28(68%)	13(32%)	32(71%)	13(29%)
Fag-/mellomledere	21	11	25	11
Tjeneste-/ avd.ledere	7	1	7	1
Rådmann		1		1

Tabell 4: Deltidstilsatte fordelt på kjønn

	Andel deltidstilsatte av tot ant		Andel deltidstilsatte av tot ant	
	kvinner		menn	
	2014	2015	2014	2015
	64%	62%	54%	58%

Tabell 5: Utvikling i gjennomsnittlig stillingsprosent, fordelt på kjønn

År	Kvinner	Menn
2008	68,87	81,42
2009	69,96	75,37
2010	72,82	81,18
2011	73,61	80,81
2012	75,10	82,00
2013	74,54	79,66
2014	76,58	80,33
2015	77,00	78,00

Tabellen over viser at gjennomsnittlig ansettelsesprosent for kvinner har økt med 8,13 prosentpoeng fra 2008 til 2015, mens den for menn er redusert med 3,42 prosentpoeng i samme periode. At den er redusert for menn, skyldes at det i større grad enn tidligere ansettes menn i tradisjonelle kvinneyrker, som f.eks. innen omsorg og renhold. Arbeidsgiver arbeider for å øke den gjennomsnittlige stillingsstørrelsen bl.a. ved å følge HTA sin bestemmelse om fortrinnsrett for deltidstilsatte ved ledighet, og ved å sørge for at deltidstilsatte blir gjort kjent med ledige stillinger i organisasjonen. Temaet blir jevnlig drøftet med de hovedtillitsvalgte i de faste informasjons- og drøftingsmøtene. Hovedtyngden av deltidsstillinger finnes innen turnusområdene, og partene i arbeidslivet er enige om at muligheten for å øke gjennomsnittlig stillingsbrøk er nært knyttet til hvor mange helger i året den enkelte ansatte er villig til å arbeide.

SØR-AURDAL KOMMUNE

Tabell 6: Kvinneres grunnlønn i % av menns

Justert for	2013	2014	2015
Alder	96	96	93
Ansattgruppe	100	101	101
Stillingskode	100	100	101
Utdanning	105	104	104

Tabellen over viser kvinneres grunnlønn i prosent av menns når faktorene alder, ansattgruppe, stillingskode og utdanning holdes konstant. Dvs at når en f.eks. sammenligner menn og kvinner i samme aldersgruppe, har kvinner i 2015 93% av menns grunnlønn, mens de har høyere grunnlønn enn menn innenfor samme ansatt- og utdanningsgruppe, og innenfor samme stillingskode.

Tabell 7: Prosentvis endring i gjennomsnittlig grunnlønn i Sør-Aurdal kommune

	2012-2013	2013-2014	2014-2015
I alt	0,6	3,5	3,0
Kvinner	1,3	3,6	2,3
Menn	2,3	3,5	5,9

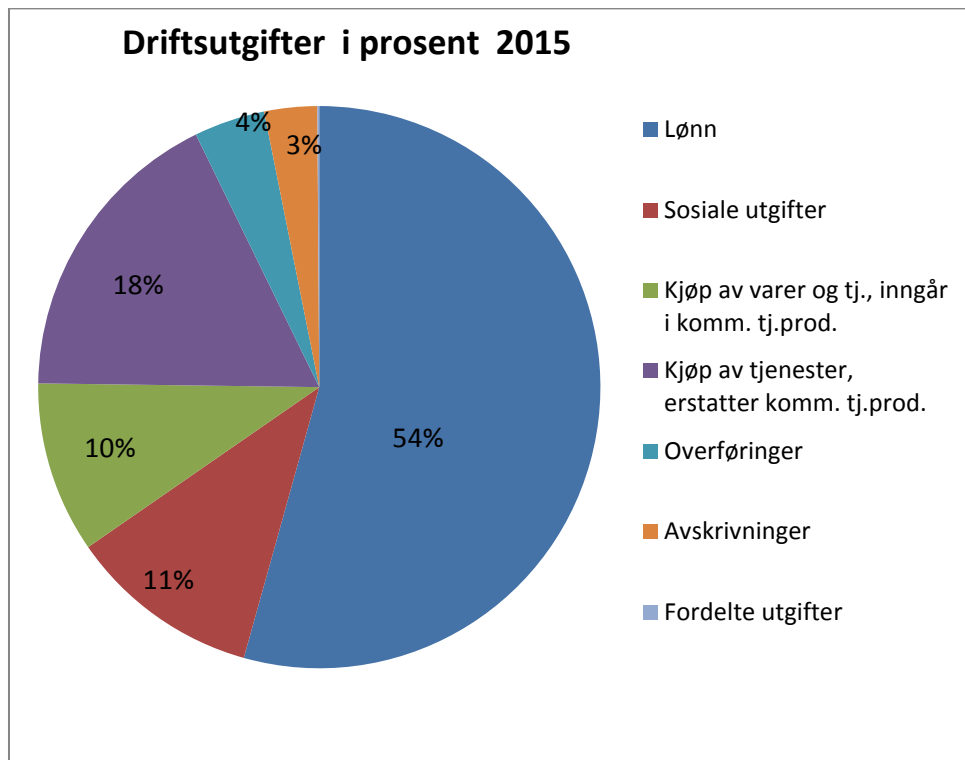
Etnisitet og nedsatt funksjonsevne

Sør-Aurdal kommune følger strengt kvalifikasjonsprinsippet ved tilsetting i ledige stillinger, dvs at diskriminering eller utelukking av søkere på grunn av andre kriterier enn formell kompetanse, relevant erfaring og personlig egnethet er uakseptabelt. Sør-Aurdal kommune sørger for, i henhold til gjeldende lovverk, til lokal handlingsplan for forebygging av sykefravær og til lokale seniorpolitiske retningslinjer å tilpasse og tilrettelegge arbeid og arbeidssituasjon for mennesker med redusert arbeidsevne / nedsatt funksjonsevne.

Ved den siste medarbeiderundersøkelsen som er gjennomført blant alle fast ansatte i Sør-Aurdal kommune, var gjennomsnittlig score 5,2 på spørsmålet om egen arbeidsplass er integrerende når det gjelder kjønn, etnisk tilhørighet, religion mv. (1 = svært liten grad, 6= svært stor grad).

ØKONOMI

Regnskapet for 2015 ble avsluttet med et netto driftsresultat på 10,7 mill. Resultatet er 8,3 mill bedre enn budsjett. Tjenesteområdenes mer / mindreforbuk er beskrevet under den enkelte tjeneste, samt at oversikten over resultatet for de ulike tjenestene følger som egen oversikt i regnskapet.

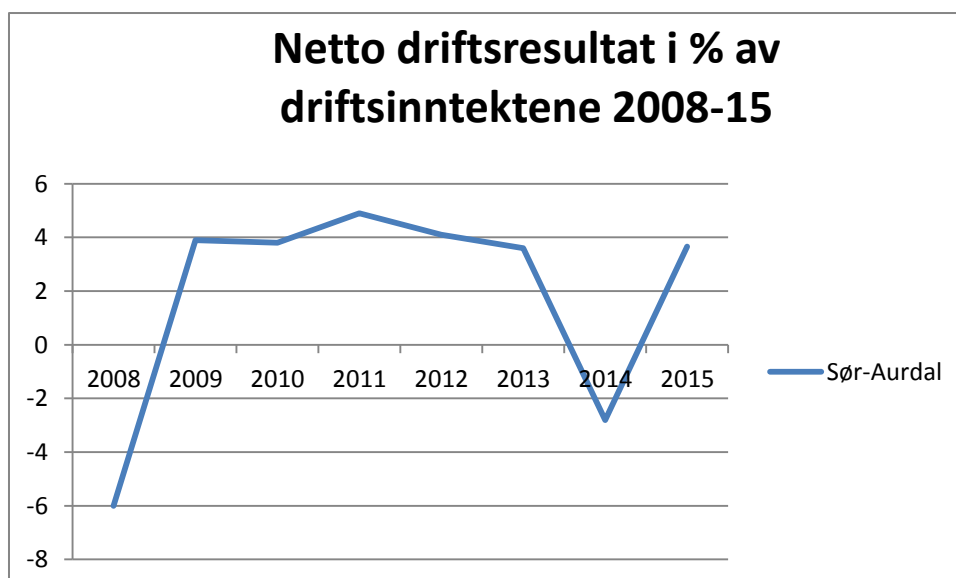

Diagrammet over viser grovfordeling av driftsutgifter etter artsgrupper for avlagt regnskap 2015. Lønn- og sosiale utgifter utgjør ca 65% av de totale utgiftene.

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat viser forholdet mellom kommunens samlede driftsinntekter og driftsutgifter inkl. finanstransaksjoner. Fylkesmannen har satt som mål at netto driftsresultat over tid bør ligge på minst 1,75 % av brutto driftsinntekter. Dette for at tjenestetilbudet skal kunne opprettholdes over tid, samt gi det nødvendige rom for investeringer.

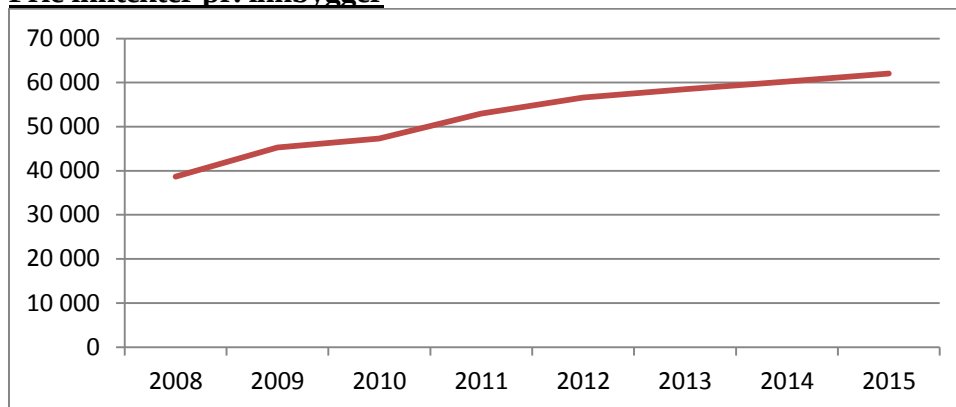
Netto driftsresultat for 2015 er på **3,66%**. Resultatet vil gi oss et bedre utgangspunkt for økonomiplanarbeidet fremover.

SØR-AURDAL KOMMUNE

	Sør-Aurdal	Sør-Aurdal	Sør-Aurdal	Sør-Aurdal
	2012	2013	2014	2015
Brutto driftsres. i% av brutto driftsinnt.	3,6	2,6	-1,7	5
Netto driftsre. i % av brutto driftsinnt.	2,9	1,7	-2,8	3,7
Disposisjonsfond i % av brutto driftsinnt.	4,8	4,7	2,8	4,3
Netto lånegjeld i % av brutto driftsinnt.	49,4	53,2	56,1	66,2
Netto lånegjeld i kroner per innbygger	44 565	50 628	50 087	63 640

Frie inntekter pr. innbygger

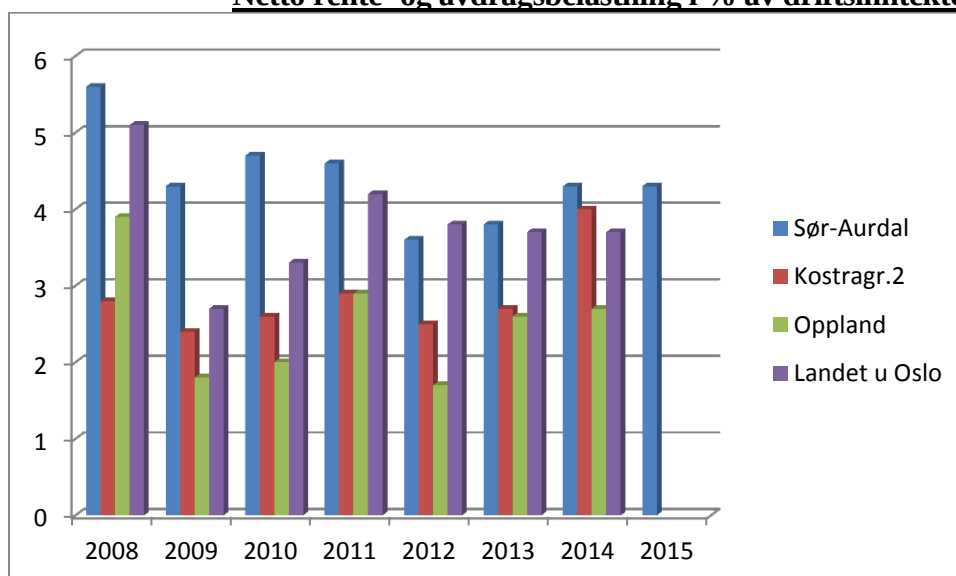

Befolkningssammensetningen gjør at Sør-Aurdal fortsatt har forholdsvis høye frie inntekter pr. innbygger. Samlet for skatt og rammetilskudd fra 2014 til 2015 viste en økning på 1,2 mill.

KOSTRA tall for 2015 er ikke kjent før medio mars og var således ikke tilgjengelig da årsmeldingen ble laget, slik at sammenligningstall for 2015 (fra Kostra gruppe, Oppland og landet) er ikke med .

Finansområdet

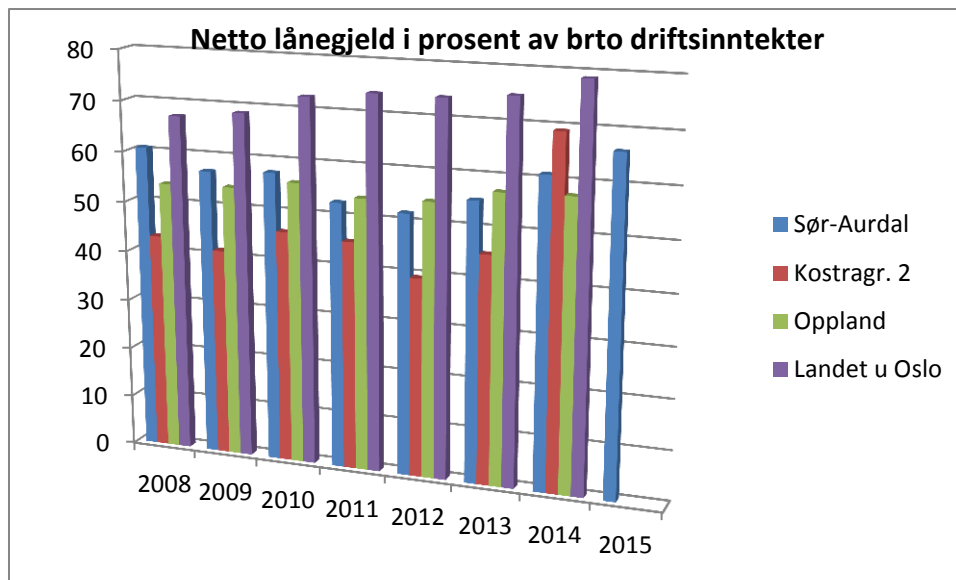
Netto rente- og avdragsbelastning i % av driftsinntektene

SØR-AURDAL KOMMUNE

Netto rente- og avdragsbelastning er på nivå med 2014. Kommunens netto gjeld er økt, mens rentenivået også i 2015 har vært lavt. Sør-Aurdal ligger fortsatt høyt på rente- og avdragsbelastning sammenlignet med både kommunegruppen og Oppland. Omtrent 62 % av gjelden har fastrenteavtaler ved utgangen av 2015, dette er i samsvar med rammene i finansreglementet.

Netto lånegjeld i % av driftsinntektene

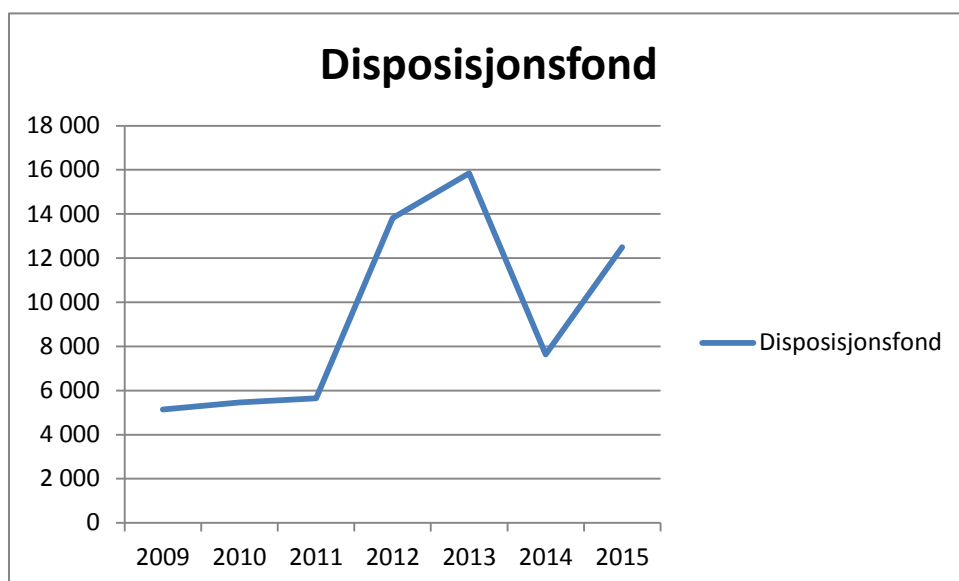
Fra og med regnskapsåret 2014 utgår mva-kompensasjon påløpt i investeringsregnskapet fra beregningen av brutto driftsinntekter. Dette gir et brudd i tidsserien og medfører isolert sett at brutto driftsinntekter blir lavere og dermed at indikatorverdien blir høyere

Fondsreserver pr. 31.12.2015

DISPOSISJONSFOND	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Disposisjonsfond-felles	433 000	659 674	8 110 674	9 452 456	1 507 495	6 454 495
Prinsippendringer	3 551 163	3 551 163	3 551 163	3 551 163	3 551 163	3 551 163
Strømfondet	0	0	800 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000
Eidsfondet	1 113 611	1 077 937	996 937	996 937	726 937	641 937
Flyktningefond	246 877	246 877	246 877	246 877	246 877	246 877
Grunnskole, felles drift (tjen2250)	102 000	102 000	102 000	102 000	102 000	102 000
Barnehager-statstilskott	9 856	9 856	9 856	0	0	0
Tiltaks-og næringsformål	1 669	1 669	1 669	1 669	1 699	1 699
Sum DISPOSISJONSFOND	5 458 175	5 649 175	13 819 175	15 851 101	7 636 141	12 498 141

Disposisjonsfondet ble redusert i 2014. Dette skyldes bruk av disposisjonsfond i forbindelse med eiendomsskattetakseringsprosjekt på kr 4,5 mill, samt saldering av budsjett 2014 med kr 3,4 mill. I regnskapet for 2015 er disposisjonsfond tilført til sammen kr 4,8 mill.

(Økonomiplanen for 2016-19 viser en økning i disposisjonsfond ved tilføring av midler fra eiendomsskatt).

Fondsreserver	2015
Disposisjonsfond	12 498 141
Regnskapsmessig mindreforbruk 2015	7 106 481
Sum fondsreserver	19 604 622

Oversikten over fondsreserver viser at disposisjonsfondet sammen med mindreforbruket i 2015 vil utgjøre om lag 6,67% av driftsinntektene, og vi er på god vei til å ha en nødvendig buffer. Et måltall er at disposisjonsfondet bør utgjøre 10-15% av driftsinntektene til enhver tid.

Bevilgningsskjema 1A og 1B

Tall i hele tusen.

Regnskapsskjema 1A	Regnskap 2015	Regulert budsjett	Budsjett (oppr.)	Regnskap 2014	Avvik budsjett	Note
Skatteinntekter	-60 271	-62 411	-62 891	-62 101	2 140	1
Rammetilskudd	-124 712	-125 370	-126 702	-124 505	658	1
Eiendomsskatt	-18 807	-18 050	-18 350	-8 692	-757	
Andre direkte og indirekte skatter	-4 738	-744	-744	-808	-3 994	1
Andre statstilskudd	-7 749	-6 550	-6 550	-6 513	-1 199	2
Sum frie disponible inntekter	-216 276	-213 125	-215 187	-202 619	-3 151	
Renter og utbytte	-2 884	-3 030	-3 030	-2 699	146	3
Renteutgifter	8 418	7 850	7 850	8 032	568	3
Avdragsutgifter	7 015	7 300	7 300	6 606	-285	3
Netto finansområdet	12 549	12 120	12 120	11 939	429	
Dekning tidl. underskudd	0	0	0	0	0	
Ubundne avsetninger	5 977	5 977	4 042	31	0	4

SØR-AURDAL KOMMUNE

Bundne avsetninger	3 614	743	743	3 158	2 871	5
Bruk tidl. års overskudd	-2 011	-2 011		-1	0	4
Bruk av ubundne avsetninger	-1 115	-1 115	-1 030	-8 246	0	4
Bruk av bundne avsetninger	-2 825	-1 870	-1 870	-3 965	-955	5
Netto avsetninger	3 640	1 724	1 885	-9 023	1 916	
Overført investeringsregnskap	7	702	702		-695	
Til fordeling drift	-200 081	-198 579	-200 480	-199 703	-1 502	
Sum fordelt til drift (skjema 1B)	192 974	198 579	200 480	197 692	-5 605	
Mer / mindreforbruk	-7 106	0	0	0	-2 011	6
Regnskapsskjema 1B	Regnskap 2015	Regulert budsjett	Budsjett (oppr.)	Regnskap 2014	Avvik budsjett	
Tjenesteområdene	193 972	199 740	201 565	201 236	-5 768	7
Generelle overføringer	-998	-1 161	-1 085	-1 533	163	8
Sum fordelt til drift	192 974	198 579	200 480	199 703	-5 605	

Noter

1. Skatteinntektene ble omlag kr 1.900' høyere enn regulert budsjett. Rammetilskuddet var kr 658' lavere enn budsjett. Totalt var det en økning på om lag kr1.200'-. Økning i inntektsutjevning fra 2014 til 2015 = 300'
2. Investeringskompensasjon for omsorgsboliger/sykehjem er kr.2.099' Husbankens utbedringstilskudd kr 100'-. investeringskompensasjon skolebygg er kr. 428',- og integreringstilskudd kr. 5.122'.
3. Renteinntektene er redusert som følge av generell rentenedgang. Renteutgiftene er økt som følge av økt belåning. Det er lånt opp max beløp grunnet gunstige vilkår i bankavtalen. Deler av opplåning står på ubrukte lånemidler og gir positiv renteavkastning. Avdragsutgiftene er tilpasset "minste tillatte avdrag".
4. Fjorårets overskudd på kr 2.011'.er avsatt til disposisjonsfond. Bruk av fond ihht budsjett er kr 1.115'.
5. Avsetninger til bundne fond er i hovedsak næringsfond og øremerkede statstilskudd. Bruk av bundne fond er i hovedsak tidligere avsatte øremerkede midler, næringsfond, og gavefond.
6. Regnskapsmessig mindreforbruk (overskudd) er på kr 7.106'-.
7. Tjenesteområdenes mer-/mindreforbruk kommenteres nærmere under tjenestenes årsmeldinger.
8. Budsjettavviket fremkommer hovedsakelig ved større overføringer fra fylkeskommuner og lavere sosial- og næringsutlån enn beregnet.

SØR-AURDAL KOMMUNE

Investeringer

Regnskapsskjema 2A	Regnskap 2015	Regulert budsjett 2015	Opprinnelig budsjett 2015	Regnskap 2014	Note
Investeringer i anleggsmidler	10 728 470	17 790 000	17 850 000	13 522 575	1
Utlån og forskutteringer	7 037	400 000	400 000	890 000	
Kjøp av aksjer og andeler	641 130	702 000	702 000	1 074 901	
Avdrag på lån	108 725	286 000	286 000	101 684	2
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	0	
Avsetninger	450 099	450 000	0	11 021	3
Årets finansieringsbehov	11 935 461	19 628 000	19 238 000	15 600 181	
Finansiert slik:					
Bruk av lånemidler	-9 621 465	-15 284 000	-15 284 000	-12 993 090	4
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-680 480	0	0	-1 230 479	5
Tilskudd til investeringer	0	0	0	-150 000	
Kompensasjon for merverdiavgift	-496 216	-2 906 000	-2 966 000	-664 500	
Mottatte avdrag på lån og refusjoner	-217 824	-736 000	-286 000	-562 112	2
Andre inntekter	0	0	0	0	
Sum ekstern finansiering	-11 015 985	-18 926 000	-18 536 000	-15 600 181	
Overført fra driftsregnskapet	-7 037	-702 000	-702 000	0	
Bruk av tidligere års udisponert	-	-	-	-	
Bruk av avsetninger	-912 439	0	0	0	3
Sum finansiering	-11 935 461	-19 628 000	-19 238 000	-15 600 181	
Udekket/udisponert	0	0	0	0	

Noter

- Samlede investeringer gjennomført i 2015 er lavere enn budsjettet. Dette har sammenheng med at påbegynte investeringsprosjekter går over flere år, og regnskapet for det enkelte prosjekt må derfor ses i sammenheng når det er slutført. De største prosjektene i 2015 har vært anskaffelse av mobil røykvifte for tunnelberedskap, Spangrud bofellesskap, Bagn renseanlegg og omlegging av vann/avløp i tilknytning til ny E16.
- Avdrag på lån er betalte og mottatte avdrag på Husbanklån som er videreformidlet.
- Avsetninger er tilskudd etter avtale med Nord-Aurdal kommune i tilknytning til tunnelberedskap. Bruk av avsetninger er bruk av gavemidler, og reduserer bruk av lån.
- Bruk av lånemidler er tilpasset faktiske utgifter til pågående investeringsprosjekter.
- Inntekter fra salg av fast eiendom er benyttet til egenkapitalinnskudd i KLP og redusert bruk av lån.

SØR-AURDAL KOMMUNE

SENTRALADMINISTRASJONEN

GENERELT OM TJENESTEN

I sentraladministrasjonen inngår de overordnede funksjonene som er felles for hele organisasjonen, slik som: personal/lønn, økonomi, post/arkiv, IKT, sentralbord, politisk sekretariat og plan, næring, og utbygging.

Ved ny organisering september 2015, ble bibliotek tjenesten og kulturområdet lagt til Oppvekst og kultur.

Regnskapstall 2015

(1.000 kr)	REGNSKAP 2015			BUDSJETT 2015 REVIDERT	
Ansvar	Utgifter	Inntekter	Resultat	Netto	Avvik R15/B15
100 Politiske styringsorganer	4 118	-1 440	2 678	3 285	-607
102 Kirkelig fellesråd	3 503		3 503	3 503	0

Mindreforbruk på kr 607' skyldes i hovedsak mindreutgifter på eiendomsskattetakseringsprosjektet.

(1.000 kr)	REGNSKAP 2015			BUDSJETT 2015 REVIDERT	
Ansvar	Utgifter	Inntekter	Resultat	Netto	Avvik R15/B15
150 Adm. fellesfunksjoner	20 169	-995	19 175	15 454	3 721
156 Fellestjenester	1 808	-1 351	457	638	-181
170 Innkjøp Valdres og FOKVA.	9 967	-9 967	0	10	-10

Merforbruk på ansvar 150 på 3 721' skyldes premieavvik (differansen mellom utregnet pensjonskostnad og premieinnbetaling).

Avdelingen kjennetegnes ved mange "enestillinger". Det er blitt jobbet systematisk med kompetanseoverføring, spesielt med stillinger regnskap, fakturering og lønn, og ekspedisjon og forkontor / politisk sekretariat. Dette er blitt gjort som et ledd i å redusere sårbarhet ved ferier / fravær, og i perioder med store arbeidsmengder.

Av prosjekter utover ordinær drift nevnes:

- eiendomsskattetakseringsprosjekt gjennomført i 2015
- gjennomgang og rydding i arkiv, utarbeide arkivplan for kommunen
- deltakelse i diverse regionale prosjekter
- gi opplæring i bruk av elektroniske løsninger / fagsystem
- lagt til rette for flere elektroniske søknadsskjema
- Oppfølging / personalarbeid i forbindelse med den pågående driftstilpasningsprosessen / nedbemanning
- Revisjon av lønnspolitiske retningslinjer
- tatt i bruk elektroniske løsninger for reiseregning og refusjon av sykepenger
- Implementering av nytt minstelønnsystem f.o.m. 01.05.15

- Regionalt arbeid vedr økonomi, og ansattes rettigheter /vilkår i forbindelse med kommunestruktur-prosjekt, samt involvering av de tillitsvalgte i dette arbeidet
-

Avdelingen har et lavt sykefravær.

Hovedutfordringer

- eiendomsskatt - saksbehandling
- Gjøre større bruk av elektroniske løsninger
- Forberedelser for innføring av elektronisk arkiv
- Revisjon av diverse reglement – finans, økonomi,
- Prosjekt e-handel
- Regionalt arbeid vedr ansattes rettigheter og vilkår i forbindelse med kommunestruktur-prosjekt, samt nært samarbeid med og involvering av de tillitsvalgte i dette arbeidet dersom kommunestyret skulle fatte et vedtak om sammenslåing.
- Ta i bruk, og gjennomføre ny medarbeiderundersøkelse.
- Vurdering av muligheten for etablering av en bemanningsenhet med fast ansatte innen helse og omsorg til erstatning for innleie av tilkallingsvikarer. Dette på grunnlag av et regionalt arbeid som har pågått i 2015.

For IKT Valdres, Innkjøpsfunksjonen Valdres og Forsikringsordningen vedlegges egne årsmeldinger.

Ansvar 154	Plan, næring, utvikling og kultur
-------------------	--

Generelt om tjenesten:

Avdeling for plan, næring, utvikling og kultur har følgende oppgaver:

- Kommuneplan med arealdel
- Reguleringsplanlegging og annen planlegging
- Samferdselssaker og trafikksikkerhetsarbeid
- Energisaker og vannkraft
- Næringsutvikling
- Jord- og skogbrukssaker
- Konesjonssaker
- Miljøsaker
- Investeringsprosjekter innen bygg og anlegg
- Friluftssaker
- Motorferdsel i utmark
- Vilt- og fiskeforvaltning
- Byggesaker og byggekontroll
- Oppmålings-, delings- og kartsaker
- Registre over geografiske data og matrikkelen
- Brannvesen
- Beredskap
- Forebyggende helsearbeid (folkehelsekoordinator)

Regnskapstall 2015 (regnskapstall pr 01.03.16 i 1000 kr)

SØR-AURDAL KOMMUNE

(1.000 kr.)	REGNSKAP 2015			BUDSJETT 2015 REVIDERT	
Ansvar	Utgifter	Inntekter	Resultat	Netto	Avvik R15/B15
154	21 037	11 812	9 225	10 751	-1 526

Resultatvurdering

Mindreforbruket skyldes hovedsakelig økte inntekter og noe innsparinger i drift ved bl a. ledighet i stilling.

Avdelingens oppgaver er knyttet til et vidt spekter av fagfelt som hver for seg krever spisskompetanse, det er samtidig viktig å få til en samhandling mellom de ulike fagfelt. En av de største utfordringene er sårbarhet knyttet til at det er bare en person som har nødvendig kompetanse innenfor et fagfelt. Løpende oppdatering av kompetanse er også ressurskrevende, og en ser det som nødvendig at det innenfor enkelte fagfelt søkes etablert interkommunale løsninger. Kommuneplanens arealdel som ble vedtatt i 2010 er et godt fundament for næringsutvikling. Oppdaterte arealplaner er avgjørende for videreutvikling av lokalsamfunnene i Sør-Aurdal. Knapphet på ressurser medfører utfordrende prioriteringer når det gjelder forholdet mellom utviklingsoppgaver og forvaltningssaker.

I 2015 har avdelingen klart å opprettholde en forsvarlig saksbehandlingstid innen de fleste saksfelt. Men særlig i sommerhalvåret er saksbehandlingstiden i en del tilfeller betydelig lenger enn ønskelig.

Sykefraværet ved avdelingen var minimalt i 2015 – 0,8%. Dette er tredje året på rad at Planavdelingen har et sykefravær på under 1%.

Landbruk:

Hovedoppgavene på landbrukskontoret omfatter rådgiving, kontroll og forvaltning av tilskuddsordningene, lovsaker i henhold til jordlov, konsesjonslov, odelslov med flere. I 2015 ble det behandlet 185 søknader om produksjonstilskudd (fordelt på 2 søknadsomganger) og 82 søknader om regionalt miljøtilskudd (RMP).

I 2015 ble det overført 20,5 millioner i produksjonstilskudd til Sør-Aurdal. I tillegg kommer RMP-midler og BU-støtte.

Noen nøkkeltall fra søknadene om produksjonstilskudd med telledato 1/1-15

Tekst	Antall 2014	Antall 2015
Antall melkebruk	27	23
Antall bruk med sau	29	28
Antall bruk med ammeku	21	21

I Oppland fordeles det en ramme til alle kommuner til spesielle miljøtiltak. I 2015 ble det innvilget kr 235 000 fordelt på 7 søkere i Sør-Aurdal. Det ble gitt støtte til restaurering av verneverdige bygninger, registrering av biologisk mangfold og restaurering av beiter og åpning av kulturlandskap. Det ble gitt kr 84 965,- i dreneringsstøtte fordelt på 7 søkere i 2015.

2015 føyde seg i rekken med store tap av sau og lam på beite. Det ble dokumentert tap til gaupe. Medlemmene i beitelaga slapp til sammen 1441 søyer på utmarksbeite. Det manglet 52 søyer ved sanking. Tilsvarende ble det sluppet 2541 lam i utmark og manglet 223 lam ved

sanking. Landbrukskontoret var medvirkende på to bondekafèer og en markdag om kunstgjødselspredere i 2015

Aktiviteten i skogen i Sør-Aurdal i 2015 holdt seg på et stabilt høgt nivå. Salgsavvirkningen var ca 100.000 m³, 535.000 skogplanter ble satt ut og ungskogpleie ble utført på ca 3.300 dekar. Kostnader til ombygging og vedlikehold av skogsbilveger registrert via skogfondsordningen beløp seg til 3,5 mill kroner.

Det er behandlet 144 saker innenfor landbruk. Av sakene er blant annet 14 søknader om konsesjon, 36 saker om deling eller omdisponering av areal etter jordloven, og 2 søknader om skogsdrift i mellomvanskelig terreng. Etter landbruksvegforskriften er det behandlet 35 saker. Resten av sakene knytter seg til SMIL, drenering, sjukdomsavløsning og annet.

Miljø:

Miljøforvaltning innbefatter hjorteviltforvaltning, rovdyrforvaltning, biologisk mangfold og naturmiljø, forurensningssaker og motorferdsel i utmark.

Hjorteviltforvaltningen skjer i nært og godt samarbeid med grunneierne gjennom deres 4-årige bestandsplaner. Sør-Aurdal har f.o.m. 2013 fått utvidet jakttiden på elg frem til 23.desember (tidligere 1.nov.). Det ble i 2015 felt 191 elg og 13 hjort i Sør-Aurdal. Dette er i snitt 66 mindre felte elg enn for årene 2010-2014, og 2 mindre felte hjort enn for året 2014. Alle jaktdata registreres av kommunen på nettsiden www.hjortevilt.no.

15 kandidater gikk opp til jegerprøveeksamen. 14 bestod.

«Elgmerkeprosjektet i Valdres og Hallingdal» ble igangsatt i 2014, og følges fortsatt opp. Dette er et samarbeidsprosjekt mellom 4 Valdreskommuner og Hallingdalskommunene, og gjennomføres av Norsk institutt for naturforskning (NINA). Til sammen ble det radiomerket 35 elger i vinterbeiteområdene i Nes, Gol, Ål og i Vassfaret. 4 av disse er ikke lenger med grunnet påkjørsel, skutt i jakt, mistet klave og naturlig død. De merkede elgene kan følges på nettsiden dyreposisjoner.no.

Sør-Aurdal kommune er med i styringsgruppen for «Effektivisering av skadefelling på freda rovvilt». 2015 var siste året av prosjektet, men det vil bli søkt om støtte for to år til, for å få ekvipasjene til å bli selvgående og utvikle konseptet videre. Totalt 3 ekvipasjer har blitt fulgt opp og utdannet gjennom SWDI. Én ekvipasje har besteget det øverste nivået, nivå 4, og 2 ekvipasjer har besteget nivå 2. Ekvipasjene har deltatt i flere oppdrag, både i Oppland og Hedmark, sommeren 2015.

I 2015 ble det behandlet 3 søknader gjeldende motorferdsel i utmark. 2 ble innvilget etter motorferdselsforskriften § 6, og én fikk avslag. Avslaget ble påklaget til Fylkesmannen, men ikke tatt til følge. De fleste behov for snøscootertransport dekkes gjennom en etablert og velfungerende leiekjøreordning.

De fleste saker innen forurensning gjaldt forsøpling og rådgivning rundt CCA og kreosot.

Byggesaksbehandling:

Etter plan- og bygningsloven er det behandlet 167 delegerte saker dette året, mot 200 i 2014.

Byggesaksbehandlingens utvikling de siste årene:

	Nye bolighus	Nye fritidsboliger	Anneks, garasje, uthus	Delesaker	Andre
2005	5	78	109	95 (177 tomter)	59
2006	10	75	124	69 (105 tomter)	79

SØR-AURDAL KOMMUNE

2007	6	88	111	71 (107 tomter)	75
2008	8	47	119	51 (66 tomter)	58
2009	9	56	108	48 (55 tomter)	41
2010	4	55	95	66 (78 tomter)	40
2011	2	47	82	58	49
2012	13 (ink 8 enheter Synneisbakkin)	32	85	51	56
2013	1	42	95	71	36
2014	2	35	105	56	2
2015	7 (ink 5 enheter Spangrud)	19	60	75 (ink. 9 arealoverf.)	37

Det er utstedt 70 ferdigattester/midlertidige brukstillatelser, mot 97 i 2014. Det er ikke gjennomført tilsyn i 2015. Det blir dessverre for liten tid til tilsyn, dette med bakgrunn i for liten kapasitet i nær sammenheng med prioritering av effektiv saksbehandling.

Av 19 nye fritidsboliger er 10 etablert innenfor reguleringsplanen for Ølnesseter, 2 i Stavedalen, 2 på Fjellstølen, 4 innen andre planer for Bagn Vestås og 1 i Reinli. Det vil bli vesentlig for utviklingen at det blir laget gode reguleringsplaner for attraktive områder som markedet ønsker. En ser at Sør-Aurdals store tomtereserver ikke synes å være interessante i forhold til oppføring av nye fritidsboliger.

Utslippstillatelser:

Lokal forskrift for utslipp fra mindre avløpsanlegg som ble vedtatt i 2008 er utgangspunkt for behandling av søknader om utslippstillatelser.

I 2015 ble det gitt 63 utslippstillatelser (32 i 2014). Av disse var 2 for bolig og 61 for fritidseiendommer (mange av tillatelsene gjelder for flere hytter).

Det er utstedt 66 ferdigattester.

Kart og oppmåling:

Oppmåling: I 2015 ble det gjennomført 144 saker etter matrikkelloven. Dette er en oppgang på 38 saker fra 2014. Type saker fordeler seg slik: 63 fradelinger av nye tomter, 4 oppmålingsforretninger med grensejusteringer, 9 oppmålingsforretninger med arealoverføring og 68 oppmålingsforretninger av gamle eiendommer. Det er i tillegg gjennomført 10 sammenslåinger av eiendommer i matrikkelen.

Matrikkelforbedringsprosjekt. Kartverket Hamar sammen med de 6 Valdreskommunene startet i 2015 opp et matrikkelforbedringsprosjekt. For Sør-Aurdal kommune er det her 1. prioritet å få ned antall sirkeleiendommer i matrikkelkartet. Sirkeleiendommer er eiendommer som mangler grenser i matrikkelkartet. Det ble sendt ut tilbud om oppmåling til ca. 60 hytteiere på Teinvassåsen. 35 hytteiere benyttet seg av dette tilbudet.

Kart og geodata: I 2015 er det innført nytt høydegrunnlag i kommunen. Høydesystemet som ble brukt fram til 2015 hadde betegnelsen NN1954. Høydegrunnlaget som nå er innført har betegnelsen NN2000. Årsaken til at det er innført nytt høydesystem er at det ikke har vært korrigert for landheving på 60 år. For Sør-Aurdal kommune dreier det seg om en korrigering

av høydene på 10 – 15 cm.

I 2015 ble det gjennomført 3 mindre kartleggingsprosjekter. I hovedsak var dette ajourføring av FKB-kartdata. Områdene som ble ajourført er utbyggingsområder på Bagn vestås, Stavedalen og Bagn sentrum med en stripe på 10 km sørover fra Bagn langs E16. Alle kartleggingsprosjekter blir gjennomført som **GEOVEKST** prosjekter. D.v.s. at alle brukere av kartdata som Statens vegvesen, lokale energiverk, kommunene, kartverket, Telenor, fylkesmannens landbruksavdeling, NVE og Oppland fylkeskommune er med og deler utgiftene til vedlikehold og etablering av nye kartdata.

Kultur:

Kommunestyret vedtok 05.11.15 sak 044/15 «Kulturplan for Sør-Aurdal kommune 2015-2020».

Saksbehandling innen kulturområdet og tildeling av tilskudd fra kulturmidlene til drift av frivillige lag og andre tilskudd innen kulturområdet.

Kulturmidler var i 2015 på kr 485 000, som i rammedelingen ble fordelt med kr 445 000 i tilskudd til drift av frivillige lag og foreninger og kr 40 000 til tilskudd til kulturformål/arrangement. I hovedfordelingen av kulturmidlene 2015, ble tilskudd tildelt 9 lag innen barne- og ungdomsarbeid, 8 lag innen sang og musikk, 6 lag innen idrett, friluftsliv og mosjon, 6 samfunnshus/bygdehus og 23 lag innen allment kulturarbeid. Tilskudd til kulturformål/arrangementer er fordelt etter søknad.

Tilskudd til vedlikehold av idrettsanlegg kr 65 000 er utbetalt til idrettslagene etter innstilling fra Sør-Aurdal idrettsråd.

Driftstilskudd for 2015 til Valdresmusea AS er utbetalt med kr 92 820 i følge avtale.

Kommunalt tilskudd til 29 registrerte tros- og livssynssamfunn i Sør-Aurdal kommune 2015 ble utbetalt med i sum kr 124 419.

«Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet i Sør-Aurdal 2014-2017» er revidert i 2015 og fulgt opp med søknader om spillemidler og til anleggene i handlingsprogrammet år 2016.

Kommunalt tilskudd til anleggsutbyggingen i 2015 med i sum kr 186 000 er utbetalt til anleggene med godkjent spillemiddelsøknad.

Kommunen har et allsidig kulturtilbud til alle skolene og barnehagene gjennom Den kulturelle skolesekken og kulturtilbud til eldre gjennom Den kulturelle spaserstokken. Ungdommens kulturmønstring 2015 ble arrangert av kulturkontorene i Valdres i kulturhuset på Fagernes, med sterk deltakelse fra Sør-Aurdal. Bygdekinoen er i 2015 blitt drevet av Hedalen ungdomslag i Hedalen, det har ikke vært bygdekino i Begnadalen og Reinli.

Kommunen samarbeider med idrettslagene om Turkrusellen med 25 turmål og tilrettelegging av turmålene.

Kulturkvelden 2015 med utdeling av kulturpris og idrettspris ble arrangert i Bagn.

Fra 1. januar 2016 er kulturområdet lagt til tjenesteområde «Oppvekst og kultur».

Næringsarbeid:

Nærings- og utviklingsarbeid er en prioritert oppgave i Sør-Aurdal kommune.

Viktige samarbeidsparter er bedriftene i kommunen, Innovasjon Norge, Valdres Natur- og Kulturpark, Valdres Næringshage, Fønhusforeningen og Sør-Valdres utvikling.

En vesentlig del av kommunens næringsarbeid er knyttet til forvaltningen av kommunens næringsfond. I 2015 utbetalte kommunen 415.000 kr i direkte støtte fra kommunalt næringsfond til næringslivet. I tillegg ble det bevilget 61.000 kr fra Vassfarfondet,

Via Kraftfondet gis det også tilskudd til Valdres Natur- og Kulturpark. Midlene fra

næringsfondene fordeles i hovedsak administrativt.

Et viktig næringsprosjekt for kommunen j i året som gikk var etablering av Treklynge på Begna Industriområde. I løpet av 2015 har man kommet langt i arbeidet. Norsk Massiv Tre er etablert i egne lokaler og har økt produksjon og antall ansatte. Begna Bruk har kommet langt i utviklingsarbeidet i forhold til oppstart av ny fabrikk i det tidligere Interpowerbygget. Det arbeides med åpning av fabrikken og Treklyngen på Begna i juni 2016. Treklyngen kommer til å sikre eksisterende arbeidsplasser og skape nye arbeidsplasser og vekst i kommunen. Vi har også forespørsel fra en annen bedrift i forhold til etablering på Treklyngen på Begna.

Et annet viktig prosjekt som kommunen har støttet er etablering av næringspark på Sliperiet i Bagn. Det er nå ferdig prosjektert 25 kontorplasser som man vil forsøke å leie ut i forbindelse med Bagn-Bjørge. Dersom man lykkes med å realisere prosjektet vil det bidra til å gi Bagn et løft. Solheim Trevare sin etablering i 1.etasje på Sliperiet er også i ferd med å gi gode resultater.

I året som gikk støttet næringsfondet også PROMEK, Tunkroa, videreutvikling av Fønhusdagene, oppbygging av Bjørke, elevbedrifter, rafting på Begna og det ble gitt støtte til seks nye etablerere.

Fønhusdagene i 2015 hadde tre arrangement fordelt over tre dager. Den nye Fønhusstien opp til minneplaten for slagbjørnen Rugg ble åpnet i 2015.

I 2016 utvides det arrangement fordelt over en hel uke og det planlegges åpning av en ny Fønhussti.

Utsikter framover:

Bagn-Bjørge

Oppstart av anleggsarbeid på vegen mellom Bagn-Bjørge med et budsjett på 1,5 milliarder kroner høsten 2016, vil gi vekst og flere arbeidsplasser i Sør-Aurdal. Næringslivet er godt rustet til å levere varer og tjenester til det nye anlegget. Dersom man også får bygd ut fylkesvei FV220 mellom Reinli-Bagn samtidig vil man få enda større vekst. Utbygging av Bagn-Reinli kan også gi oss mulighet til å få etablert nye næringstomter, og bygge Bagn og Reinli tettere sammen.

Hytteutbygging

Samarbeid mellom løypelag, grunneiere og hytteeiere er viktig for å få til gode skiløyper er viktig for å fremstå som en attraktiv hyttekommune.

Det er viktig å bidra til at det bygges flere hytter i kommunen. Vedtatt kommunedelplanen for Teinvassåsen/Søbekkseter er et viktig skritt i rett retning. Noen eksisterende hyttefelt på Bagn Vestås, Søndre og Nordre Fjellstølen og Stavadalen bør etter hvert utvides og fortettes for å sikre tilgang på nok attraktive tomter. Grunneiere som sitter på tidligere vedtatte planer oppfordres til komme i gang med utbyggingen.

Planarbeid:

Kommunedelplanen for Teinvassåsen / Søbekkseter ble vedtatt i sak 073/15. Her legges det opp til totalt 291 nye hyttetomter, fordelt på 11 bebyggelsesområder. Hovedgrepet i planen er et konsentrert hyttefelt (130 tomter) på Teinvassåsen med krav om strøm. Kommunedelplanen er viktig for å sikre kontinuitet i hytteutbyggingen i årene fremover.

4 reguleringsplaner ble vedtatt i 2015: Langedrag camping, Fledda (hytter), Gang- og sykkelveg fv. 226 E16 - Begna bruk, og Rasteplass Muggedalen. Reguleringsplanene for Langedrag camping og Fledda ble påklaget. Klagen til reguleringsplanen for Fledda er av kommunen ikke tatt til følge, og sendt videre til Fylkesmannen for endelig behandling. Forventet svar fra fylkesmannen er 1.halvdel av 2016.

Det er vedtatt midlertidig bygge- og deleforbud på Langedrag camping grunnet flatehogst i hensynssone for ras- og skredfare. Forbudet gjelder frem til sluttvedtak av revidert reguleringsplan.

Reguleringsplan for FV 220 Bagn-Reinli er påbegynt, og forventes vedtatt i 1. halvdel av 2016.

Alle påbegynte og vedtatte reguleringsplaner og kommune(del)planer legges inn i den digitale planbasen, PlanDialog, og kan sees på kommunens digitale kartside www.valdreskart.no.

Beredskap:

Ny risiko og sårbarhetsanalyse for Sør-Aurdal er utarbeidet og skal behandles i kommunestyret i 2016. Når den nye risiko og sårbarhetsanalysen er vedtatt må gamle planer oppdateres og vedtatte tiltak gjennomføres.

Sør-Aurdal hadde øvingslederansvaret under øvelse Nord-Aurdal i 2015. Samarbeidet mellom blålysetatene, psykososialt kriseteam og kommunens kriseledelse har fungert meget bra under de hendelser vi har hatt i løpet av 2015. Den jevnlige kontakten og tette samarbeidet bidrar til god samhandling når hendelser oppstår.

Brann – og redningsvesen:

Endringer med betydning for kommunens brann – og redningsberedskap 2015:

- 13 av 15 brannkonstabler gjennomført Grunnkurs deltid v/NBSK
- Leder beredskap gjennomført beredskapsutdanning trinn 3 (kval. Overordnet vakt) v/NBSK
- Mobil tunellvifte innkjøpt

Brannmannskaper og utstyr/biler:

- Bagn brannstasjon har 13 brannmannskaper inkl. brannsjef, leder beredskap, 2 overbefal/utrykningsledere og 5 røykdykkere. Tankbil, redningsbil med frigjøringsutstyr og mannskapsbil med vann.
- Begna brannstasjon har 6 (mangler 2) brannmannskaper inkl. 1 utrykningsleder og 3 røykdykkere. Mannskapsbil med vann og vannkanon.
- Hedalen brannstasjon har 6 brannmannskaper inkl. 1 utrykningsleder Mannskapsbil med vann og frigjøringsutstyr

42 utrykninger i 2015 (42 i 2014, 30 i 2013):

- 1 bygningsbrann
- 3 brannhindrende tiltak
- 6 Pipebranner
- 1 Brann i skog/gress/lyng
- 5 Andre branner
- 6 Trafikkulykker
- 1 Andre ulykker
- 1 Dykking - drukning
- 9 Automatiske brannalarmer (unødige)
- 8 Assistanse politi/helse

- 1 assistanse annet brannvesen

Heving av kompetanse – og utstyrsnivå i samsvar med ny brannordning (2012) vil med utdanning av 3 utrykningsledere, innkjøp av ny brannbil i Bagn og etablering av ny brannstasjon i Bagn være nær fullendt i 2016. Utskifting av redningsbil i Bagn og brannbil i Begna påregnes nødvendig å få gjennomført ila 2017.

Det er pr i dag 3 ledige stillinger som bør utlyses før sommeren.

I forbindelse med utarbeidet ks sak for alle Valdres kommunene om en evt sammenslåing av brann – og feiervesenene, er det foreløpig usikkerhet knyttet til hvorvidt, hvordan og når selve sammenslåingen vil være en realitet (forslag fom 1.1.2017). Dette skal midlertid ikke ha nevneverdig betydning for SAK`s brann – og redningsberedskap eller brannmannskapene, men vil antagelig ha betydning for hvordan Sør-Aurdal brann – og redningsvesen skal administreres og ledes ifra tidspunktet for et evt vedtak om slik sammenslåing.

Folkehelse:

En av lovoppgavene for folkehelsearbeidet i kommunen, er at det skal være en oversikt over helsetilstanden, med positive og negative påvirkningsfaktorer, jf. Folkehelselovens § 5. Dette er en oppgave som blir løst svært ulikt i kommunene. I Sør-Aurdal er det valgt en omfattende versjon med mye statistikk for å få et helhetsbilde av kommunens status og utfordringer.

For å oppfylle formålet i Folkehelseloven, j.f. §1, om å bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse, herunder utjevner sosiale helseforskjeller, er det en suksessfaktor å få til god samhandling mellom de ulike aktørene i folkehelsearbeidet. Aktører kan være frivillige lag og foreninger, politikere, befolkningen, ulike kommunale tjenester. Det har vært jobbet med å få en oversikt over de ulike aktørene og hvordan inkludere de ulike som viktige aktører i folkehelsearbeidet i kommunen. Synliggjøring av folkehelse og helhet har blitt sentral, for å sikre en bevisstgjøring rundt folkehelsearbeidet i Sør-Aurdal.

Høst 2015 begynte folkehelsekoordinator på videreutdanning i Helse og omsorg i plan. Utdanningen er et prosjekt gjennom KS for å knytte planleggingskompetanse til folkehelsearbeidet i kommunene. Det kan være en utfordring at folkehelsearbeid har vært knyttet til allerede oppstått sykdom og gjerne i et korttidsperspektiv, men folkehelsearbeidet må ses på som langsiktig planlegging av gode samfunn og med god tilrettelegging for å sikre et godt og fremtidsrettet forebyggende arbeid i kommunen.

Investeringsprosjekter:

Det største prosjektet det er jobbet med i 2015 er Sør-Aurdalshallen, der kommunestyret i juni vedtok romprogram.

Målsettinger / utfordringer for Planavdelingen 2016-19

- ✓ Beholde og videreutvikle det gode arbeidsmiljøet og bedriftskulturen
- ✓ Beholde og eventuelt rekruttere ansatte med nødvendig kompetanse

- ✓ Innenfor tildelte rammer skal Planavdelingens virksomhet bygges på:
 - Service
 - Kvalitet
 - Oppdatert kompetanse
- ✓ Forvaltningsoppgavene skal løses forutsigbart og med høy kvalitet
- ✓ Arealplanlegging skal brukes som et redskap for langsiktig ressursforvaltning og som en drivkraft i utviklingsarbeidet
- ✓ Avdelingen skal framstå som utviklingsrettet og med fokus på bosetting og verdiskaping i næringslivet – herunder landbruket
- ✓ Prioritere lovpålagte oppgaver foran ikke lovpålagte oppgaver
- ✓ Videreutvikle og holde ved like digitale verktøy for å øke servicenivået og effektivisere saksbehandlingen
- ✓ Revidere kommuneplanens samfunnsdel, kommunal planstrategi og kommunedelplaner. Behandle private reguleringsplaner.
- ✓ Videreutvikle brannvesenet
- ✓ Økt fokus på folkehelsearbeid

Årsmelding

TJENESTESTEDER **2015**

Det legges ved egne årsmeldinger for interkommunale tjenester

SØR-AURDAL KOMMUNE

Ansvar

20 Oppvekst og kultur

ÅRSMELDING

Generelt om tjenesten

Skole	Bagn skule	SAUS	Begnadalen skole	HEBU
Organisering	1.-7. klasse	8.-10.klasse	1.-7.klasse, delvis fådelt	1.-10.klasse, delvis fådelt
Elevtall	156	77	40	76
Lærerårsverk ekskl.adm.	14,7	11,82	5,23	12,04
Assistentårsverk inkl. SFO	3,36	1,46	1,44	2,24
Administrasjon	1	0,89	0,6	1,4
Merkantil	0,17	0,3	0,11	0,2
Antall elever med enkeltvedtak etter Opl§5/1	15	16	3	13
Antall elever med vedtak om grunnleggende norsk for spr. minoriteter	2	1	0	1
Barnehage	Reinli barnehage	Begnadalen barnehage	Hedalen naturbarnehage	
Organisering (avdelinger)	5	1	2	
Ant barn eldre enn 3 år	52	16 vår/ 13 høst	19 vår/ 11 høst	
Ant barn yngre enn 3 år	25	3 vår/ 4 høst	6 vår/ 11 høst	
Årsverk besatt av barnehagelærere	6,6 50 % spesialpedagog	1	Vår: 1/ høst 2 50% spesialpedagog	
Årsverk besatt av fagarbeidere	3,8	0,5	1	
Årsverk besatt av assistenter	5,6	1,5	2,6	
Administrasjon	1	0,5	0,5	
Antall barn med enkeltvedtak etter Oppl§ 5-7	0	0	Vår: 3	
Antall fremmedspråklige barn	13	1	3	
Vassfaret leirskole				
Antall skoler som benyttet seg av leirskolen	24			
Antall barn som har hatt leirskoleopphold	1156			

SØR-AURDAL KOMMUNE

Antall undervisningsfrie uker i løpet av året	2. Disse ukene tilsvarer 2,5 uker undervisning hver for de to ansatte i grunnskolen. Lærerne ved leirskolen har jobbet ved Begnadalen skole i de undervisningsfrie ukene			
Lærerårsverk	1,75			
Sør- Aurdal folkebibliotek	Bagn	Begnadalen	Hedalen	Sum
Antall utlån	14 252	1 886	4 707	20 845 inkl. e-bøker
Antall årsverk	1,5			
Innvandrertjenesten				
Lærerårsverk intro	1,2			
Programrådgiver	0,5			
Adm	1			
Sør-Aurdal musikk- og kulturskole				
Lærerårsverk underv.	1,59			
Administrasjon	0,3			
Antall elever pr.31.12.15	47			

Satsingsområder:

Barnehage:

- Barns trivsel, voksnes ansvar» - et interkommunalt satsningsområde hos barnehagene i Valdres-kommunene.
- “Mitt valg”
- Leken, barns medvirkning og voksenrollen i barnehagen
- Mye og variert uteliv og sunt, variert kosthold er prioritert. Undring og opplevelser

Skole:

- **Omvendt klasserom:** ved Bagn skule er dette et skoleomfattende treårig prosjekt, og de er i implementeringsfasen. Denne metodikken er meget godt egnet for å tilpasse undervisningen for elevene. Positive tilbakemeldinger fra elever og foreldre. Skolen er en foregangsskole i Valdres på dette området, og de vil fortsette å tilby kurs for de andre kommunene. Klassenes hjemmeside til formålet kan sees her: <https://sites.google.com/site/bagnbskule/omvendt-klaserom>
- **Office 365 / One Note:** Parallelt med implementeringen av «Omvendt klasserom» har skolene også påbegynt innfasingen av Office 365 (Microsofts skytjeneste). Her er vi også godt i gang, og vi vil spesielt nevne arbeidet med program mappenappen One Note- for deling, innlevering og samarbeid både mellom lærere og elever.
- **IST Hypernet:** overgang til nytt skoleadministrativt system som involverer administrasjon for barnehage og skole, fakturering, læringsplattform, timeplanlegging, fraværsføring, kommunikasjon med foresatte, lønnskjøring osv. Vi har gjennom en anbudsprosess fått samlet ulike system slik at vi kan spare tid og ressurser ved at de ulike modulene er integrerte med hverandre; samsnakker. Implementeringen har vært meget krevende.
- **Verdibasert ledelse:** <https://sites.google.com/site/baardkuvaas/> Tilbakemeldingene fra deltakerne var utelukkende positive.
- **Mitt valg:** i samarbeid med Lions gjennomføres «Mitt valg» ved alle kommunens

SØR-AURDAL KOMMUNE

barnehager og skoler. Fokuset her er psykisk helse og forebygging av krenkende atferd og mobbing • Ungdomstrinnet i utvikling (UIU): SAUS og HEBU er i ferd med å gå over til regning i alle fag. Arbeider under paraplyen «Den gode skoledagen», som også omfatter arbeid med det psykososiale miljøet, klasseledelse og lesing. Arbeidet er ressurskrevende, og vi har dessverre ikke anledning til å prioritere ekstra ressurser til dette arbeidet. Fravær vanskeliggjør utviklingsarbeidet • Klasseledelse • Lese- og skriveopplæring (begynneropplæring)
Musikk- og kulturskolen: • Implementering av nasjonal rammeplan for Kulturskolen. Vi samarbeider med andre kommuner i Valdres om dette. • Vi har klart å tilby flere kurs i Begnadalen og Hedalen. • Vi har få søkere på venteliste og kursene er fulle. Vi har foreløpig avvirket kurs for korpsinstrumenter (aspiranter) og overlatt ansvar for dette til dirigentene for korps.
Biblioteket: • Legge til rette for at biblioteket skal kunne fungere som møteplass og et sted for ulike arrangement. • Opprettholde servicenivået og de vanlige bibliotekfunksjonene
Innvandrertjenesten: • Gjøre bosatte i stand til å gå ut i arbeidslivet • Legge til rette for integrering ved f.eks. samarbeid med Bagn IL og Røde Kors • Tilby grunnskoleopplæring for voksne slik at flyktningene kan ta videre utdanning • Skolens målsetting er å uteksaminere deltakerne til nivå B1 etter det 2. året
Vassfaret leirskole: • Skaffe flere leirskolebestillinger mot målet om full inntjening av utgiftene slik at leirskolen går i balanse. Dette ved å levere gode uker for våre kunder: gjestende skoler. • Økt satsing på å tilby ”Villmarksleirskole” inne i Vassfaret i årene framover.

Regnskapstall 2015

(1.000 kr.)	REGNSKAP 2015			BUDSJETT 2015	
				REVIDERT	
Ansvar 20	Utgifter	Inntekter	Resultat	Netto	Avvik R15-B15
Innvandrertjenesten	3 460 000	-2 091 000	1 369 000	1 676 000	307 000
Bagn skule	13 446 000	-882 000	12 564 000	12 431 000	-133 000
SAUS	10 595 000	-494 000	10 101 000	10 101 000	0
Begnadalen skole	5 475 000	-845 000	4 630 000	4 620 000	-10 000
HEBU	10 285 000	1 287 000	8 998 000	9 221 000	223 000
Skole, felles	1 537 000	-242 000	1 295 000	1 732 000	437 000
Musikk- og kulturskolen	1 284 000	-219 000	1 065 000	1 084 000	19 000
Voksenopplæring	47 000	-5 000	42 000	109 000	67 000
Vassfaret leirskole	1 082 000	-1 062 000	20 000	59 000	39 000
Barnehage, felles	511 000	-5 000	506 000	672 000	166 000
Leirskogen barnehage	752 000	0	752 000	500 000	-252 000

SØR-AURDAL KOMMUNE

Reinli barnehage	9 789 000	3 081 000	6 708 000	6 999 000	291 000
Begnadalen barnehage	2 162 000	-639 000	1 523 000	1 605 000	82 000
Hedalen naturbarnehage	3 694 000	-1 013 000	2 681 000	2 816 000	135 000
Biblioteket	1 192 000	-61 000	1 131 000	1 187 000	56 000

Hvorfor overforbruk/underforbruk:

Innvandrertjenesten:

- Underforbruket skyldes i vesentlig grad høyere inntjening på refusjon fra kommuner.

Bagn skule

- Bosetting av flyktningfamilie med 3 barn utløste rettigheter opp i mot vedtak om grunnleggende norsk for språklige minoriteter, og vi var slik nødt til å utvide stillingsrammen med 40 %

SAUS

- Det ble foretatt en budsjettjustering for skole på -300 000 som ble lagt til SAUS
- SAUS ligger på budsjett, og de to viktigste årsakene er overbudsjettet post for skoleskyss, kombinert med at skolen bruker lite og «billige» vikarer ved fravær. Det har til dels vært vanskelig å skaffe kvalifiserte vikarer. Pensjonister har vært en god hjelp.
- Rektor tar vikartimer og lærerne dekker opp internt ved fravær

Begnadalen skole

- Redusert undervisning forbundet med videreutdanning er belastet budsjettet til skolen men refusjonen er inntektsført på skole felles. Begnadalen skole har slik et underforbruk på ca. 180 000 som ikke kommer fram i regnskapet
- Det er brukt lite vikar ved fravær. Ved langtidsfravær er det satt inn vikar. Grupper er slått sammen og lærere har dekt opp for hverandre. Skolen har fleksible og dyktige voksne, og dette er en viktig ressurs vi må ta vare på.

HEBU

- Underforbruk: refusjoner fra andre kommuner ble 100 000 høyere enn stipulert
- Rektor og inspektør tar mange vikartimer. De går også inn på SFO dersom det ikke kan skaffes vikar

Skole, felles

- Reduserte utgifter til fosterhjemsplassering; gjesteelevutgifter
- Opplæring kurs er budsjettet på skole, felles men utgiftsført på tjenestene
- Tiltak Otrera budsjettet på 2015 men utgiftsført på 2014

Musikk- og kulturskolen

- Kostratall for Sør-Aurdal kulturskole viser at vi ligger jevnt med landsgjennomsnitt og snitt i Oppland.

Voksenopplæring

- Tjenesteleder får søknader fra brukere innen tilrettelagte tjenester om grunnskoleopplæring for voksne. Det var derfor budsjettet med 2 nye elever med enkeltvedtak om spesialundervisning for voksne i 2015. Dette kom ikke i gang før januar 2016

Vassfare leirskole

• Lønnsutgifter til de to fast ansatte lærerne ble høyere enn budsjettet . Det ble også brukt ekstrahjelp (assistent) en del mer på grunn av mange uker med veldig mange elever. Mesteparten av dette ble kompensert med høyere inntjening i refusjoner – på grunn av økt antall bestillinger på kort varsel, og i tillegg klarte leirskolen å holde igjen forbruket på de fleste ”småposter”. Dette førte til et mye lavere overforbruk enn budsjettet. • Leirskolen har ytt til sammen 5 ukers vikararbeid i grunnskolen (mesteparten ved Begnadalen skole). Dette synes ikke i leirskolens regnskap.
Barnehage, felles • Det var satt av midler i budsjettet opp i mot nytt barnehageår. Hovedopptaket viste at det var behov for 100 000 mindre til ekstra bemanning
Reinli barnehage • Bosetting av flyktningfamilie med 2 barn som begynte i barnehagen som utgjorde et behov for tolk/språkstøtte. Høsten var også svært utfordrende med stort sykefravær hos personalet og mange vikarer ble brukt
Begnadalen barnehage • Liten barnegruppe, stabilt personale, lite fravær og lite vikarbruk
Hedalen naturbarnehage • Lavere lønnsutgifter på høsten. Færre barn, og ingen barn med spesielle behov • Refusjon fra kommune på «gjestebarn»
Biblioteket • Innkjøp blir ofte gjort ved salg på bøker. I tillegg har biblioteket fått en del bøker som gave • Streng økonomistyring

Innvandrertjenesten

Hva har vi fått til i forhold til målsetninger?

- Resultatet for **norsksprøvene er gode**. Vi bestreber oss for et enda bedre resultat.

Hva har vi ikke fått til og hvorfor?

- Vi har antatt at en del av elevene ville **forbedre norsksprøven** sin mer enn tilfelle. Grunnen kan se ut til å være manglende skrivekunnskaper på datamaskin, samt ikke effektiv bruk av eksamenstiden/gjennomføringen. Vi har allikevel grunn til å være fornøyd med helheten av prøvene.
- Introduksjonssenteret har **gamle og utdaterte stasjonære PC-er** som ikke er egnet til å bruke i undervisningssammenheng

Målsetninger/utfordringer 2016-2019

- Vi vil intensivere bruk av **datasystemer** i undervisningen. Vi mangler utstyr slik at vi får ikke gitt elevene den opplæringen de burde ha. Spesielt med tanke på de nye norsksprøvene – som er digitalisert. Vi må få oppgradert utstyret vårt, og i forbindelse med at vi får inn flere elever ut ifra kommunens satsing på innvandrertjenesten, må vi bestrebe oss på å få mer hjelp til programrådgiver og undervisningstjenesten.
- Utfordringene fremover er **praksissteder**, og tilgang på ufaglærte arbeidsplasser i regionen. Ved begynnelsen av 2016 kan det virke som vi får inn elever med svakere utgangspunkt for norskopplæring enn tidligere.

Reinli barnehage:

Hva har vi fått til i forhold til målsetninger?

- Tydeligere **rutiner** mellom barnehagen og innvandrertjenesten
- Det er etablert **gode team** (småbarn- og storebarnteam, prosessgrupper og arbeidsgrupper) innad i barnehagen
- **Bedre arbeidsfellesskap**. Dette er en kontinuerlig prosess
- **Mål i årsplanen, satsingsområdene**, er nådd. Dette er også en kontinuerlig prosess

Hva har vi ikke fått til og hvorfor?

- **Redusere sykefraværet**: barnehagen har gode rutiner i forhold til hygiene, men personalet utsettes daglig for smittefare i forbindelse med f.eks. forkjølelse og diare. Dette resulterer i høyt korttidsfravær. Det å arbeide i barnehage er tungt, og ved langvarig sykdom og få vikarer vil vi få en større belastning på alle ansatte. Dette vil i sin tur medføre et større fravær
- **Deltakelse på kurs og fellesmøter**: det er vanskelig å få til møtetid når det på grunn av sykefravær er færre til å ta seg av barna. Barna prioriteres selvfølgelig og møter utgår
- Et høyt sykefravær og mange vikarer inne har gjort det utfordrende å **arbeide systematisk** med barnehagens satsingsområder

Målsetninger/utfordringer 2016-2019

- **Samarbeid og rutiner rundt flyktninger**. Nye utfordringer gjør at vi må ha klare retningslinjer, og vi må ikke glemme at det er mennesker og små barn vi forholder oss til. Viktig med ressurser med tanke på tolk/språkstøtte for barna som skal begynne i barnehagen, samt i kommunikasjonen med foreldrene
- **Spesialpedagog i kommunen**. Dette er en særskilt viktig stilling i barnehagen. Barnehagene må seg i mellom må ha et godt samarbeid og kommunikasjon for å ivareta spesialpedagogen og den krevende jobben vedkommende har. En god støtte til barnehagens kvalitet, arbeid og fokus på **tidlig innsats**.
- **Kompetanseheving blant personalet**. Dette krever midler og ressurser. Viktigheten og satsningen på dette kommer også frem i Stortingsmelding 24, Strategiplan for kompetanse og rekruttering 2014-2020 (Kunnskapsdep.) og Regional kompetanseplan for barnehagene i Valdres, 2015-2018.
- Faste, gode og stabile **vikarer**. I barnehagen er vi avhengig av nok voksne. Med mye sykdom er det også viktig med dyktige vikarer for å opprette holde den gode kvaliteten i barnehagen. Jevnlige utlysninger fra kommunen slik at vi kan rekruttere nye, stabile og dyktige vikarer.
- **Stabilitet** med tanke på **rammen for barnehagen** (antall avdelinger, antall barn og ansatte per avdeling). Forutsigbarhet har mye å si for de ansattes trivsel og ytelse, og mulighet til god planlegging og oppfølging. Med dette kan vi gi barn og foreldre en enda bedre barnehage.

Begnadalen barnehage:

Hva har vi fått til i forhold til målsetninger?

- Høy trivsel blant barn, foreldre og ansatte
- Lavt sykefravær
- Godt arbeidsfellesskap, med gode planer og god oppgavefordeling
- Oppgradering av utelekeplassen, og nytt gjerde som sikrer bedre
- Gjennomført kursing i COS-p i hele personalet

Hva har vi ikke fått til og hvorfor?

- **Kompetanseheving** for assistenter og fagarbeidere. Fylkesmannen har kommet med tilbud om en kursrekke, men assistentene føler seg ikke komfortable med tilbudet

Målsetninger/utfordringer 2016-2019

- Forutsigbarhet i forhold til barnetall, gruppestørrelser og antall ansatte
- Rekruttere og beholde ansatte med barnehagelærerutdanning

Hedalen naturbarnehage:

Hva har vi fått til i forhold til målsetninger?

- Fått på plass pedagogiske ledere med barnehagelærer utdanning
- Høy trivsel blant barn, foreldre og ansatte
- Godt arbeidsfellesskap og gode rutiner for samarbeid mellom avdelingene
- Vi har hatt bra tilgang på dyktige vikarer

Hva har vi ikke fått til og hvorfor?

- Sykefravær er en utfordring
- **Kompetanseheving** for assistenter og fagarbeidere. Fylkesmannen har kommet med tilbud om kursrekke, men assistentene føler seg ikke komfortable med tilbudet

Målsetninger/utfordringer 2016-2019

- Forutsigbarhet i forhold til barnetall, gruppestørrelser og antall ansatte
- Rekruttere og beholde ansatte med barnehagelærerutdanning
- Oppgradere uteområdet

Bagn skule:

Hva har vi fått til i forhold til målsetninger?

- Alle lærere bruker metodikken «**omvendt klasserom**»
- Alle lærere har startet med **Office 365**
- De ansatte har fokus på **verdibasert ledelse**, og dette skaper engasjerte ansatte som sammen jobber for å nå skolens mål
- **ROS-analyse:** Bagn skule har brukt en del tid og energi på å få lage en omfattende og god ROS-analyse. Arbeidet ble startet i etterkant av tilsyn fra Valdres brannforebyggende
- Revet lettskillevegg mellom gamle musikkrommet og slik fått et nytt noe **større klasserom**.
- Nytt **ventilasjonsanlegg** i gamledelen av skolen er under planlegging

Hva har vi ikke fått til og hvorfor?

IKT:

- **Hardware innkjøp:** Det er kjøpt inn 30 stk Surface 2. Vi fikk dessverre feil type tastatur, noe som vanskeliggjør bruken av IKT i undervisningen. Det er ikke mulig å få tak i rett tastatur, og vi må derfor vente til maskinene skal byttes ut i en annen type
- **Hypernet:** Kronglete og dårlig planlagt implementering- betydelige forsinkelser på ulike moduler.

Målsetninger/utfordringer 2016-2019

- Som det har kommet frem av en rekke kartlegginger og undersøkelser gjort i forhold til **skolebyggets tilstand**, er det ikke til å legge skjul på at bygget slik det fremstår pr. dag byr på en rekke **utfordringer**. Dette gjelder alle de forskjellige brukerne av bygget.
- **Utearealet** til Bagn skule er gammelt og nedslitt. En opprusting av uteanlegget er under planlegging, og vi er svært takknemlige for initiativet som er tatt av Bagn IL ved Morten Bellika Johansen
- **Implementering av Hypernet:** forsinkelser, uferdige moduler osv

Sør- Aurdal ungdomsskole:

Hva har vi fått til i forhold til målsetninger?

- **«Den gode skoledagen»:** SAUS har lyktes et stykke på vei med «Den gode skoledagen». Arbeidet med lesing i alle fag har gitt nye, gode rutiner i alle klasser. Lite hærverk og få episoder med atferd og konflikter tar vi til inntekt for et gjennomgående godt skolemiljø. Resultatene i Elevundersøkelsen peker i samme retning. Skolen vil gjennomføre en lokal mobbekartlegging i februar, og håper resultatene er klare til påske.

Hva har vi ikke fått til og hvorfor?

- Vi har ikke lyktes med å måle **effekten** av lesing i alle fag pga. manglende registrering ved nasjonale prøver høsten 2015. Utviklingsarbeidet går dessverre også noe tregt; mer presserende oppgaver spiser av den vesle tidsressursen vi har.

Målsetninger/utfordringer 2016-2019

- **Språklærere:** SAUS har to dyktige lærere i fremmedspråk. Den ene fyller 69 år i år, og den andre har vært sjukmeldt en lang periode. Skolen har behov for å knytte til seg en fremmedspråklærer til. Hele høstterminen 2016 vil det være ute en hel stilling i permisjon. Det kan bli krevende å skaffe kompetente vikarer for såpass omfattende fravær
- **UIU:** regning i alle fag. Det er en utfordring å få regning inn i alle fag. Vi håper at denne satsing vil gjøre undervisningssituasjonen mer praktisk.
- **EPC:** Vi har hatt flere problemer med temperaturstyring i A- og B-blokk. Flere ganger har temperaturen i klasserommene vært for lav, dels som følge av feil med systemet for nattsinking, dels ved manglende kapasitet på biofyring ved temperaturfall, dels pga. manglende varsling i systemet.
- **C-blokka:** Bygningsmessig er c-blokka et svakt punkt. Takbelegget lever på overtid, og dersom det først ryker, vil det bli betydelige lekkasjer. Flom høsten 2015 truet tekniske installasjoner i kjelleren, men dyktig og forutseende arbeid fra vaktmesterens side gjorde avbruddet i undervisning minimalt. Mye forsømt vedlikehold er tatt igjen (sliping/lakking, maling, lysarmatur, dører), men utskifting/fuging av fliser i herredusjen gjenstår.

Begnadalen skole:

Hva har vi fått til i forhold til målsetninger?

- Vi har gode resultater på **Nasjonale prøver**.
- Elevundersøkelsen viser at elevene har et **godt psykososialt arbeidsmiljø**

Hva har vi ikke fått til og hvorfor?

- Vi jobber med å få god arbeidsro og orden i klassene (**Klasseledelse**). Et høyt fravær blant de ansatte har gjort det vanskelig å jobbe systematisk med klasseledelse

Målsetninger/utfordringer 2016-2019:

- **Beholde de dyktige lærerne** som er årsaken til at vi har en god skole.
- Jobbe videre med læringsstrategier, orden og oppførsel (**Klasseledelse**).
- Vi jobber også med tilpasset opplæring og spesialundervisning. Målet er at vi skal klare å tilpasse undervisningen best mulig slik at elevene ivaretas innenfor ordinær undervisning. Tilpasset opplæring for de fleste er målet.

Hedalen barne- og ungdomsskole:

Hva har vi fått til i forhold til målsetninger?

- **UiU** – Lesing i alle fag og Klasseledelse har det er blitt jobbet med i 2016. Igjenom jobbingen med disse temaene har lærerne blitt mer bevisst på ulik praksis, endret noe praksis samt fått påfyll av teori.

Hva har vi ikke fått til og hvorfor?

- Resultatet er tilfredsstillende, men ikke optimalt. Noe av grunnen til at det ikke har blitt optimalt resultat er at det i utgangspunktet ble utnevnt en **ressursperson** til dette, men denne personen trakk seg senere. Dette resulterte i at rektor måtte drive dette prosjektet videre alene. Rektor har ikke mulighet til å dra på samlinger og bruke så mye tid som dette krever, og vi er avhengige av ei plangruppe som kan drive prosessen videre på skolen. Dette handler om prioriteringen av ressurser

Målsetninger/utfordringer 2016-2019

- Fortsette arbeidet med **UiU**. Først ut er Regning i alle fag på våren 2016 og **Bedre læringsutbytte ved tilpasset opplæring** med oppstart høsten 2016.
- Utfordringen blir å frigi nok **ressurser** til å oppnevne en ressursperson/ei plangruppe som kan hjelpe rektor med å gjennomføre disse prosjektene.

Vassfaret leirskole:

Hva har vi fått til i forhold til målsetninger?

- Vi har hatt en **økning i bestillinger** fra skoler rund på Østlandet det siste året. Vi klarte å levere et anbud som ble godkjent av Bærum kommune for de neste 4 årene. Dette gir stor sikkerhet for inntjening i denne perioden. Vi har klart å fylle opp høstukene 2016 med bestillinger for første gang siden 2012.

Hva har vi ikke fått til og hvorfor?

- Vinterukene 2016 ble ikke helt fylt opp med bestillinger, men de 4 ukene vi har elever er ganske fulle. Noe av grunnen til de ledige ukene er at vi ikke fikk leie bygget flere uker rett etter påske av vår samarbeidspartner Dharma Mountain.

Målsetninger/utfordringer 2016-2019

- Skaffe nok bestillinger til å drifte leirskolen **mot balanse**.
- Vi planlegger en økt satsing på uker med **"villmarksleirskole"** inne i Vassfaret som gjør oss mer uavhengig av leietid på Dharma Mountain. Opplegget er ferdig laget og det tilbys nå skoler som tar kontakt.

Sør- Aurdal folkebibliotek:

Hva har vi fått til i forhold til målsetninger?

- Vår målsetning har vært å drifte våre tre filialer på en forsvarlig måte, holde oppe det **gode servicenivået**, samt holde god **kvalitet** på våre bibliotekstjenester. Disse målsetningene ble oppnådd også i 2015.

Hva har vi ikke fått til og hvorfor?

- **Innvandrergruppen** i kommunen er en krevende gruppe med hensyn til at vi skal kunne tilby bl.a. språkkurs, ordbøker og tilrettelagt litteratur. På dette området er det enda en del som gjenstår før bibliotekstjenestene blir optimale også for denne gruppen.

Målsetninger/utfordringer 2016-2019

- Et enda bedre **samarbeid med skolene/innvandrertjenesten**, noe som vil føre til et bedre tilbud til elever/innvandrere.
- Fortsette med **fysisk tilrettelegging** av biblioteket som arrangementssted, og deretter øke antallet arrangement i årene som kommer.
- Opprettholde en **god bibliotekstjeneste** for hele kommunen.

Sør- Aurdal musikk- og kulturskole:

Hva har vi fått til i forhold til målsetninger?

- **Flere kurs**.
Vi har fått til muligheter for flere typer kurs, som video, bassgitar og musikkteknologi. Det er dog liten søkning til disse foreløpig.

Hva har vi ikke fått til og hvorfor?

- **Rekruttering til korps**

Her har vi hatt godt samarbeid med korpsene, men det har ikke lyktes å få korpsene til å utarbeide dokumentasjon som vi kan distribuere. Ansvar for aspirant opplæring er nå lagt til dirigentene

- **Implementering av nasjonal rammeplan for Kulturskolen.**

Vi samarbeider om dette i Valdreskommunene. Det er dog lagt på is inntil videre i påventa av konkrete retningslinjer fra Kulturskolerådet.

Målsetninger/utfordringer 2016-2019

- **Innføring av nytt dataprogram.**

Det blir innført felles program for hele Valdres. Dette tas i bruk våren 2016.

Det skal tilpasses hver enkelt kommune.

- **Innkjøp av utstyr**

Det har ikke blitt gjort noen større investering i utstyr til Kulturskolen på flere år.

Det er behov for utstyr til gjennomføring av konserter og for å tilby bedre kurs for musikkteknologi. I tillegg må vi ha noe videoutstyr for opptak og redigering.

Det kan sees i sammenheng med utstyr som trengs i et fremtidig kulturhus.

- **Markedsføring**

Vi skal være mer bevisst på hvordan vi markedsfører Kulturskolen. Dette kan skje i samarbeid med skolene eks med mini-konserter. Det kan utarbeides bedre brosjyre og annet materiell. Det må gjøres større innsats for å få med flere elever fra Ungdomsskolen.

Kultur:

Målsettinger/utfordringer 2016-2019:

- Fremme og legge til rette for et vidt spekter av kulturvirksomhet, jf. Kulturlova.
- Oppfølging av «**Kulturplan for Sør-Aurdal kommune 2015-2020**»
- **Økning av rammene** og satsingen på kulturområdet i kommunen i samsvar med målsettingene i kulturplanen. Netto driftsutgifter kultursektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter: SAK: 1,7 %, kommunegruppe 2: 3,6 %
 - Kulturmidler til drift av lagene og tilskudd til kulturformål/arrangementer
 - Støtte til frivillige lag og foreninger
- Stimulere barne- og ungdomsarbeidet
- Årlig rullering av handlingsprogrammet til «**Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet i Sør-Aurdal kommune 2014-2017**». Vurdere revidering av planen.
- Spillemiddelordningen, søknader
- Den kulturelle skolesekken (DKS) og ny 3-årig plan for DKS
- Den kulturelle spaserstokken
- UKM – Ung kultur møtes/Ungdommens kulturmønstring Valdres
- Kulturarrangementer
- Årlig kulturkveld med utdeling av kulturpris og idrettspris

Internkontroll:

Kommunene i Valdres har kjøpt et digitalt internkontrollsystem som heter Compilo. Her skal alle tjenester legge inn sine rutiner, og alle ansatte skal bruke dette systemet for å registrere eventuelle avvik. Avvik behandles videre og lukkes i systemet. Vi arbeider nå med å revidere hierarkiet i systemet i tråd med endringer gjort i organisasjonen.

Ansvar 403

Hjemmetjenester

Hjemmetjenesten dekker områdene hjemmesykepleie, hjemmehjelp/ praktisk bistand (herunder ambulerende vaktmester), psykisk helsearbeid med dagsenteret Skoglund, disponering av omsorgsleiligheter (herunder 5 leiligheter i bemannet bofellesskap for personer med lett til moderat demens), brukerstyrt personlig assistanse, omsorgslønn, støttekontakt, trygghetsalarmer og kommunale hjelpemidler.

Alle tjenester er lovpålagte (unntatt omsorgsleiligheter og trygghetsalarmer). Samhandlingsreformen med ny helse- og omsorgstjenestelov og folkehelselov (2012), pålegger oss å samhandle mer innad i egen kommune, med andre kommuner og med helseforetakene. Vi skal forebygge mer for å hindre at folk blir syke og ha behov for sykehusinnleggelse, samt behandle mer lokalt i fht det pasientene trenger behandling for.

Fra 10.09.15 ble det vedtatt ny organisering og nye tjenesteområder ble satt i drift, der hjemmetjenesten ble splittet og noe ble fordelt til «Institusjon og hjemmetjenester», noe til «Tilrettelagte tjenester» og noe til «Helse og familie». I budsjettsammenheng skulle de gamle områdene bestå fram til 31.12.15, derfor rapporteres det på «Hjemmetjenesten» for 2015.

Resultatvurdering

Alle de ulike områdene innen hjemmetjenesten har hatt et aktivt år, der personalet på ny har gjort en kjempeinnsats!

Totalt har hjemmetjenesten hatt 282 tjenestemottakere/ -søkere i 2015 (liten nedgang fra 2014). Årsverkramma ble redusert med 0,8 årsverk merkantil ressurs, samt at 0,75 årsverk ble ledigholdt (i hjemmesykepleien og psykisk helsearbeid). En ser at dette har medført et press på tjenesten. Særlig det at merkantil ressurs er fjernet, så er oppgavene som var tillagt stillingen fortsatt der. Dette medfører at det ikke er mulig å utføre alle oppgaver i hht det lovverket krever.

I løpet av året mottok 122 brukere **hjemmehjelp** – en liten nedgang fra 2014. En har tilstrebet at nye brukere kun mottar hjemmehjelp/ praktisk bistand hver 3. eller 4.uke (dette etter kommunestyrets vedtak og i hht driftstilpasningsprosessen). I fht at tilbudet er innskrenket, har vi kunnet nytte deler av en 50% stilling fra hjemmehjelpstjenesten inn i hjemmesykepleien. Dette har spart oss for noe innleie av vikar både ved sykdom og ferieavvikling.

Hjemmesykepleien har hatt rundt 180 antall innskrevne pasienter til en hver tid i løpet av året. Samme som i 2014. Antall besøk derimot gikk litt ned fra 2014, totalt 70.755 besøk i 2015. En ser at en god del av pasientene har behov for mer hjelp, og at den ansatte i flere tilfeller må bruke mer tid hos den enkelte pasient/ på det enkelte besøk. Der personalet før var innom på kortere og flere besøk, er det nå blitt lengere og færre besøk. Vi ser også for 2015, større virkning av at de aller fleste pasientene har gått over til multidoser, der medisin kommer ferdig pakket fra apotek for 2 uker av gangen – før ble dette lagt i dosett av sykepleierne for en uke av gangen og levert pasienten. Sykehusene skriver pasientene raskere ut, og kommunen må følge opp påbegynt behandling. Til tider er dette forholdsvis krevende behandling, som stiller høye krav til sykepleiekompetanse. Vi har flere yngre pasienter, med forholdsvis store hjelpebehov. I tillegg har vi mange gamle som etter hvert trenger mye hjelp.

Vi hadde også ett hjemmedødsfall i 2015, noe som krevde ekstra ressurser i perioden.

Tjenesten har hatt helsefagarbeiderlærling – noe som oppleves veldig positivt.

Hjemmesykepleien	2013	2014	2015
Antall pasienter	190	180	180

SØR-AURDAL KOMMUNE

Antall besøk / oppdrag	73.192	73.747	70.755
------------------------	--------	--------	--------

”Hyttepasienter” som kommer i ferier og helger, er også noe vi ser krever mer og mer ressurser. Når disse har rett til nødvendig helsehjelp, plikter vi å gi det så lenge de oppholder seg i vår kommune. Det som er en utfordring er at hyttene er et stykke unna hjemmesykepleiekontoret → tid til kjøring i tillegg til hjelpen som skal gies. En annen utfordring er at i helger har vi redusert bemanning, samt at vi sliter med å få nok ferievikarer – utfordringen er da at vi har flere pasienter i perioder det er mindre tilgang på ressurser.

Bemannet bofellesskap for personer med lett til moderat demens, som ble lokalisert til Hedalsheimen bo- og servicesenter, har vært i drift siden oktober 2012. 5 leiligheter er tilknyttet tilbudet, med ett personale til stede til enhver tid. Vi opplever at dette har blitt et godt tilbud.

Aktiv nattevakt for øvre del av kommunen har nå vært i drift i snart 4 år – et samarbeid mellom Hjemmetjenesten, Miljøarbeidertjenesten og Sør-Aurdalsheimen. Vi mangler fortsatt aktiv nattevakt i ytre del av kommunen, da det ikke har vært budsjettmessig dekning for å opprette det. Vi håper at vi får muligheten for dette i 2016, noe som gir en mer fleksibel tjeneste og mulighet for å kunne bo lenger hjemme uansett bosted i kommunen.

Innen **psykisk helsearbeid** ser vi også at arbeidsmengden er stor, og antall brukere som trenger tjenester har økt fra 2014. 118 brukere fikk hjelp fra tjenesteområdet i 2015 - fra våre psykiatriske sykepleiere, psykiatrisk hjelpepleier og ved dagsenteret. Rusproblematikk er også et økende felt, og en ser at dette ofte har sammenheng med psykiske lidelser.

Skoglund dagsenteret har vært oppe 4 til 5 dager i uka, og det jobbes aktivt med å trekke brukerne mest mulig med i drifta. Fysisk aktivitet vektlegges. Ellers drives ulike aktiviteter etter brukernes behov og ønsker – nytt tilbud i år er naturgruppe.

Det var litt færre personer som benyttet seg av dagsenteret i 2015 enn i 2014, og men økt antall besøk.

Dagsenter psykisk helsearbeid	2013	2014	2015
Antall brukere	20	17	14
Antall besøk	819	811	823

Utenom dagsenter-tilbudet har vi mye individuell oppfølging, samt noe gruppevirksomhet. Bl.a har tur- og svømmegruppe har vært et tilbud over flere år, mens nytt i 2015 er avspenningsgruppe og foreldrekurs (trygghetssirkelen) sammen med helsesøstertjenesten.

Nettverksmøte brukes aktivt i tjenesten – 20 familier har hatt tilsammen 35 nettverksmøter. Vi har i samarbeid med de andre Valdreskommunene sluttført ODIN-prosjektet (Opne Dialoger I Nettnetverksmøte), med ferdigstilling av ei håndbok. Denne ble lansert i samarbeid med Nasjonalt senter for erfaringskompetanse innen psykisk helse i mars 2015, og høster mange lovord!

Psykisk helsearbeid samarbeider tett med flere andre tjenesteområder, både regionalt og internt i kommunen. Tjenesten er delaktige for de under 18 år, og har vært involvert i 39 familier med mindreårige i 2015 – mange av disse i et samarbeid med helsestasjon. En ser viktighet med det å komme tidlig inn, og dette jobbes det kontinuerlig med.

Kommunen fikk tilskudd til kommunalt **rusarbeid** til en stilling i 2015, og denne har jobbet målretta mot denne gruppen bl.a. med individuell plan og boveiledning.

I samarbeid med de andre Valdreskommunene utarbeidet vi i 2015 Plan mot vold i nære relasjoner, som skal vedtas i kommunestyret først på året i 2016. Et viktig dokument å jobbe etter for å skape bevissthet, og handlingsalternativer i fht tematikken.

SØR-AURDAL KOMMUNE

I tillegg kan vi nevne at tjenesten har vært tilkalt i krisesituasjoner. Psykososialt kriseteam har i 2015 vært involvert i flere saker, samt gitt tilbud til noen som ikke ønsket kriseteamets bistand.

I forhold til **kompetanseheving** ser vi stor nytte av den strategiske kompetanseplanen som ble utarbeidet i 2011, at det er et godt verktøy å jobbe etter. Vi fortsatte arbeidet om etisk refleksjon også i 2015, som vi startet opp sammen med Miljøarbeidertjenesten og Sør-Aurdalsheimen i 2009 (i regi av KS).

Av andre kompetansehevende tiltak nevnes bl.a legemiddelhåndteringskurs, ulike dagskurs/ kurs via videokonferanse i fht behandling av pasienter med f.eks kreft, ulike psykiske lidelser osv. 10 ansatte var med på programmet "Demensomsorgens ABC", ett opplegg som går over to år. Dette er et samarbeid med Sør-Aurdalsheimen og Miljøarbeidertjenesten, samt resten av Valdres.

Ett annet kompetansehevende tiltak vi har hatt i Valdres, er opplæring i programmet ALERT/ ProAct. Her har de ansatte fått kompetanse for å vurdere der pasienten er, for å hindre innleggelse i sykehus, fange opp tidlige tegn, og forebygge forverring av pasientens tilstand, og kommunisere strukturert på tvers av nivå (kunne vurdere: rett behandling - på rett sted- til rett tid).

Hjemmetjenesten har i 2015 tilstrebet å ha fokus på hverdagsmestring/ hverdagsrehabilitering, og startet så vidt med tiltak i fht dette.

Ellers bør det nevnes at en ser at interkommunalt samarbeid tar en del tid, men er også nødvendig.

Regnskapstall 2015

(1.000 kr.)	REGNSKAP 2015			BUDSJETT 2015	
	REVIDERT				
Ansvar 403	Utgifter	Inntekter	Resultat	Netto	Avvik R15/B15
Hjemmetjenesten	24 931	5 215	19 716	20 525	- 809

Budsjettmessig hadde hjemmetjenesten et mindreforbruk på 809' – dette skyldes i hovedsak mindre utgifter på KLP, arbeidsgiveravgift og til bompasing enn beregnet, mer inntekt i fht kompensasjonstilskudd for omsorgsboliger og ressurskrevende brukere enn beregnet. I tillegg kunne det spares inn på innleie av vikar i fht hjemmehjelpsressurs ble benyttet i hjemmesykepleien samt at lærlingordningen gjør til at man ikke alltid behøver å leie inn ved fravær.

Det er kjørt "stram linje" hele året i fht å prøve å holde kostnadene på et så lavt nivå som mulig, og alle ansatte har vært med og bidratt slik at resultatet ble som skissert over .

Det påpekes at tjenesten er uforutsigbar – noe som ofte kan innvirke på budsjettet. Det er umulig å forutse hvor mange som er dårlige og hvor dårlige de vil være, og hvilket hjelpebehov de vil ha, til enhver tid.

Målsettinger / utfordringer for 2016 – 2019

Som nevnt innledningsvis er det dette tjenesteområdet «splittet» på tre nye tjenesteområder, og dermed vil målsettinger / utfordringer ikke gjelde for dette området spesielt men ligge til de nye områdene. Men det kan nevnes som en felles hovedmålsetning og utfordring:

SØR-AURDAL KOMMUNE

Å gi alle de i Sør-Aurdal kommune som trenger tjenester fra helse- og omsorgstjenesten "rett hjelp til rett tid".

Generelt om sykehjemstjenesten

Sør-Aurdalsheimen yter tjenester etter Helse og Omsorgstjenesteloven og tilbyr avlastning til hjemmeboende, rehabiliteringsopphold og andre korttidsopphold og langtidsopphold. Sør – Aurdal kommune bruker 42 sykehjemsplasser fordelt med 8 korttidsplasser og 34 langtidsplasser.

Sykehjemmet har i samarbeid med hjemmetjenesten et differensiert demenstilbud som innebærer bistand til kartlegging og utredning, avlastning til pårørende etter behov, dagplass, dagsenter, omsorgsboliger med bemanning og tilrettelagte avdelinger for demente på sykehjemmet.

Beleggsprosenten har vært på 88,15 % mot 100,68 % i 2014.

I 2015 har det vært lengre perioder med ledige senger pga mindre behov og etterspørsel.

Sør-Aurdalsheimen disponerte 53 årsverk fordelt på 73 ansatte i begynnelsen av året. Årsverkene var fordelt på 6 tjenesteområder henholdsvis pleie, kjøkken, renhold, vaskeri, administrasjon og tildelingskontoret. Etter en omfattende omstillingsprosess gjennom året ble årsverkene redusert med 4,76, i tillegg kommer årsverkene som måtte tilføres ved salg av plasser til Nord-Aurdal kommune.

Resultatvurderinger

Inn/utskrivninger

2015	2014	2013
Inn 151 / Ut 157	Inn 142 / Ut 144	Inn 182 / Ut 184

Hyppigheten ved inn/utskrivninger er økt til sammenligning med året før. Året før ble 2 korttidsplasser benyttet til langtidsplasser i påvente av ledig langtidsplass. I 2015 har noe flere langtidsplasser blitt brukt til korttidsopphold, da det har vært en del ledig kapasitet på senger.

Ved ledighet har bemanningen blir redusert ved mulighet.

Det døde 28 på sykehjemmet i 2015, mot 22 personer i 2014. 11 stk fikk langtidsplass, og 4 av disse døde i 2015.

Tildelingskontor

Tildelingskontoret med koordinerende enhet har vært i full drift fra mars med 1.4 årsverk.

Hensikten med tildelingskontor er 3 hovedmål som økt effektivitet og kvalitet ved saksbehandling på søknader på pleie og omsorgstjenester, bedre styring av kommunens ressurser og økt likebehandling av brukere. Tildelingskontoret utgjør dermed en viktig funksjon i helse og omsorgstjenestene. Tildelingskontoret har utviklet høy kompetanse som gir kvalitativt god saksbehandling og gode enkeltvedtak på tjenester. Vedtakene er i større grad enn tidligere år mer konkrete på varighet og innhold, noe som er avklarende for tjenestemottaker og tjenesteytere. Tjenesteutøvere har blitt bedre på å jobbe etter vedtak og på den måten styres ressurser dit det er behov. Tildelingskontorets økende kompetanse på lovverk og faglige vurderinger gjør at søknader får lik rett til saksbehandling og vurdering etter samme lovverk, som i praksis er økt likebehandling av brukere. I tillegg er myndighetenes krav til enkeltvedtakenes innhold strenge. TDK opplever en utfordring i å få ferdigstilt alle søknader innen behandlingsfristen på 4 uker, på

grunn av for lite bemanning. Det må samtidig presiseres at ved behov blir nødvendig helsehjelp igangsatt umiddelbart, og saksbehandling og vedtak kommer i etterkant.

Kompetanse

Kompetansehevede tiltak i 2015 :

- Fortsatt deltagelse i samarbeidsprosjekt med alderspsykiatrisk avdeling om kartlegging og vurdering av mennesker med demens. 4 nye ansatte har fått opplæring
- Mange ansatte fortsatte med 3. permen i Eldreomsorgens ABC, som omhandler miljøbehandling
- Sykehjemmet har hatt fokus på etikk, og alle pleieavdelinger har brukt etisk refleksjon som metode i gruppemøter for å belyse ulike temaer som for eksempel tvang, ernæring og brukervedvirkning.
- Avdelingslederne har gjort ferdig lederutdanning som gir 30 studiepoeng
- Det ble utarbeidet et kursopplegg i forkant av sommeren for assistenter og ufaglærte for å sikre et minimum av grunnleggende pleiekompetanse i tjenesten.
- Alle ansatte og vikarer får daglig veiledning og råd av avdelingslederne.
- Tildelingskontoret har deltatt på kurs i hverdagsrehabilitering for brukere i tilrettelagte tjenester, og på kurs i saksbehandling før søknader på brukerstyrt personlig assistent.

Samarbeid med frivillige lag og foreninger

Samarbeidet med frivillige er i utvikling. Det samarbeides tett for å få til aktiviteter ved sykehjemmet og ellers i kommunen. Det er etablert samarbeid med Frivillighetssentralen, Røde kors, Sanitetsforeningen, Lions og Rotary, som alle bidrar på ulike måter.

Personalet gjør ulike aktiviteter sammen med beboerne når det er mulighet, i tillegg bidrar frivillige organisasjoner med Kaffekroken hver måned, sanggruppa synger hver måned, julesang, juletreff og drift av dagtilbud for demente.

Med midler fra Helsedirektoratet og i samarbeid med de frivillige organisasjonene startet dagtilbud for hjemmeboende mennesker med demens opp i oktober 2014 med 1 dag pr. uke.

De frivillige organisasjonene som representeres er Frivillighetssentralen, Lions, Røde Kors Besøktjeneste og Bagn og Reinli Sanitetsforening.

Dagtilbud for demente har driftet i 1,5 år, men har fortsatt kapasitet til å ta i mot flere. Det erfarer at det er vanskelig å få hjemmeboende til å benytte seg av tilbudet da det for mange er forbundet med skam å ha en demenssykdom.

Hensikten med tilbudet er å forebygge hjelpebehov, gi aktivitet og gode opplevelser og kunne gi avlastning til pårørende slik at de kan få bo hjemme så lenge som mulig.

Demensplan 2009-2015 ble utarbeidet i samarbeid med frivillige lag og foreninger. Målsetningene var da økt kunnskap og kompetanse, flere avlastningstilbud og flere tilpassede botilbud. Målsetningene er langt på vei gjennomført. Planen skal rulleres og det vil i årene fremover blant annet bli mer fokus på tilbud til pårørende og utvidelse av samarbeidet med frivillige.

Kultur

Med midler fra Den kulturelle Spaserstokken har det vært underholdning av ulike slag i gjennomsnitt hver andre måned gjennom hele året.

Sansehagen videreutvikles jevnt og trutt og de eldre koser seg i hagen på gode soldager. Kjøkkenet brukte dager de hadde anledning, til å servere grill mat til middag ute i sola. Hagen brukes av alle avdelinger på sykehjemmet med ulike typer aktiviteter.

Sykefravær

Sykefraværet i 2015 var 15,8 %, som er en økning på 4,7 % fra året før.

Sykefraværet kan ha en sammenheng med høy gjennomsnittsalder på de ansatte, som har lang fartstid innen pleie/renhold og kjøkkendrift som er et tunge yrker. Sykehjemmet har 17 seniorer over 57 år i arbeid på ulike avdelinger og med ulike stillingsstørrelser, hvorav 9 ansatte er over 60 år.

Det er kjøpt inn nye heiser til alle avdelinger og byttet ut 13 av de eldste sengene som tiltak for å forebygge belastninger. Det er kjøpt inn ny oppvaskmaskin på hovedkjøkkenet som tar store tunge gryter, og en gulvvaskemaskin til renholdspersonalet som avlaster armer og skuldre.

Sykehjemmet har fått tilskudd fra NAV for å tilby alle ansatte organisert gruppetrening 1 dag i uka som et forebyggende tiltak mot sykefravær.

Det jobbes kontinuerlig med miljøfremmende tiltak for hele tiden å ha fokus på forebygge sykefravær og fremme godt arbeidsmiljø både fysisk og psykisk. Temaet om trivsel er stadig oppe i samarbeidsmøtene med verneombud og tillitsvalgte og på alle gruppene.

Omstilling

Som planlagt har omstillingsprosessen i 2015 resultert i reduksjoner av 2 langtidsplasser og følgende reduksjoner i ressurser : 26 % på kjøkken, 70 % på vaskeri/ renhold, 276 % på pleie og ca 100 % på natt. Til sammen utgjør dette en reduksjon på 4,72 årsverk. Reduksjon i bemanning har i hovedsak skjedd ved å flytte ansatte til andre ledige stillinger, med unntak av en oppsigelse i deler av renholdstilling. Det har vært jobbet mye med de ulike prosesser med deltagelse fra tillitsmannsapparatet og verneombud.

Salg av langtids- og korttidsplasser

Våren -15 fikk kommunen forespørsel fra Nord-Aurdal Kommune om mulighet for kjøp av sykehjemsplasser til noen av sine pasienter. Sør-Aurdal kommune har hatt en avdeling med 7 plasser stående tom i flere år. Dette var en god mulighet å få drift igjen i ubrukt avdeling og skape flere arbeidsplasser.

Avtale med NAK om salg av 7 sykehjemsplasser kom i orden og etter god planlegging og godt samarbeid fra begge kommuner, flyttet de første pasientene inn 9.november.

Avtalen med NAK er i første omgang bindene i 2 år, men det er muntlig antydning et behov på 5 år.

På grunn av ledig kapasitet på korttidsplasser har SAH også solgt korttidsplasser til Etnedal kommune.

Regionale prosjekter

Sør – Aurdal kommune har i løpet av 2015 deltatt i flere regionale prosjekter. Her nevnes de som har størst betydning for Sør – Aurdalsheimen:

- Regional kompetanseplan, inkludert kompetanseløftet 2015. Denne sørger for at alle som tar videreutdanning får støtte fra fylkeskommunen.

SØR-AURDAL KOMMUNE

- I 2012 startet et prosjekt som heter SamAks som er videreført til 2015. Det er et samarbeid mellom sykehjem og Sykehuset Innlandets Alderspsykiatrisk avdeling. Det går ut på at alle langtidsplasser på sykehjemmet skal kartlegges spesielt i forhold til demens og ulike utfordringer knyttet til det
- «Demensomsorgens ABC» startet i 2012 og ble videreført i 2013 og 2014. I 2015 ble konseptet utvidet med en miljøperm som flere ansatte deltok på .

Nøkkeltall

Kostra tall 2015

	Sør-Aurdal	Gj.snitt komm. Gr.	Gj.snitt Oppland	2013	2014
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på institusjon. %	Kostratall ikke klart pr. 12.02	14,2	12,4	15,7	16
Korr. Brutto driftsutg., institusjon pr. plass		989 .340	1 063. 588	746 627	752.412
Legetime pr uke pr beboer i sykehjem		0,38	0,55	0,20	0,21

Regnskapstall 2015

(1.000 kr.)	REGNSKAP 2015			BUDSJETT 2015 REVIDERT	
	Utgifter	Inntekter	Resultat	Netto	Avvik R15/B15
404 Sør-Aurdalsheimen	36 554	-10 741	25 813	28 234	-2 421

Regnskapet for 2015 viser et samlet resultat på -2.421.000,- i mindreforbruk som i hovedsak begrunnes at planlagt omstillingsprosess er gjennomført med følgende :

- Redusert med 376 % stilling, tidligere enn planlagt i pleie og ved å ledigholde 2 langtidsplasser.
- Mindre belegg på sykehjemsplasser gir spart innleie på bemanning.
- Redusert med 26 % på kjøkkenet.
- Det er redusert med til sammen 70 % på vaskeri og renhold.

Målsettinger – utfordringer 2016-18.

- Fortsette å ta i bruk intermediær- og kommunale akutt plasser på VLMS i årene fremover.

- Reduksjoner i ramma gir utfordringer i å greie å gi forsvarlige tjenester innenfor tildelt ramme.
- Behov for å utvikle og øke kompetanse innen velferdsteknologi, hverdagsmestring og endringsprosesser, og implementere ny kunnskap i praksis
- Rekruttere helsefagarbeidere
- Undervise og lære opp ansatte og vikarer i grunnleggende sykepleie og etikk for å sikre god standard på tjenestene
- Utvikle et mer variert demens- og avlastningstilbud til mennesker med demens og deres pårørende
- Det er en utfordring å få de personer som trenger et demenstilbud, til å benytte seg av tilbudene
- Utvide samarbeidet med de frivillige organisasjonene til å gjelde flere tjenester.
- Å ha større fokus på pårørende som ressurs
- Innfri de krav til kvalitet ved tildeling/utmåling av tjenester, og følge lov og forskrift med lite kapasitet på tildelingskontoret.
- Utvide kunnskap om systemer som kan effektivisere tjenesten og samtidig kvalitetssikre tjenestenivået.
- Jobbe med myndiggjøring av medarbeidere til å ta større del i tjenesteutviklingen
- Å få til en tettere samordning mellom hjemmesykepleien og sykehjemmet sammen med de andre tjenestene.

ÅRSMELDING 2015

Ansvar 405	Tilrettelagte tjenester
------------	-------------------------

Generelt om tjenesten

I september 2015 ble det gjennomført organisatoriske endringer der BPA, omsorgslønn og alle støttekontakttjenestene skulle gis fra Tilrettelagte tjenester. Tjenesteytingen ved Fekjærtunet omsorgsboliger ble flyttet til Helse- og familie. Tilrettelagte tjenester ble det nye navnet på tjenesten, men velger å nytte navnet Miljøarbeidertjeneste i denne årsmeldingen da vi skal rapportere på den gamle tjenesten.

Miljøarbeidertjenesten ga tjenester til 47 personer i 2015.

Av disse mottok 31 personer praktisk bistand i egne leiligheter (6 av dem bodde på Fekjærtunet). Praktisk bistand ytes til de med nedsatt funksjonsevne som trenger tilrettelegging for å mestre daglige gjøremål. Eks bistand/opplæring/veiledning til å mestre å stå opp, lage frokost, komme seg på jobb, utføre jobb.

Tjenestene varierer fra noen timer bistand pr dag til mer omfattende bistand opp til 24 timer pr døgn.

Av de 47 fikk 15 personer tjenester som støttekontakt, avlastning, opplæring, voksenopplæring, individuell plan, veiledning etc. altså ikke praktisk bistand.

Miljøarbeidertjenestene ga følgende tjenester i 2015

Type tjeneste	Antall personer
Praktisk bistand opplæring	31
Praktisk bistand hjemmehjelp	20
Støttekontakt	30
Avlastning	8
Helsetjenester i hjemmet	18
Vedtak etter Kap 9 (tvang og makt)	5
Veiledning skole/hjem	13

Det var 43 årsverk knyttet til tjenesten, i tillegg kom timeavtaler med støttekontakter og avlaster (som utgjør ca 4,5 stillinger).

Brukerstyrt personlig assistanse ble overført til Tilrettelagte tjenester i september 2015 og der var det vel 2 årsverk.

Redusering av antall årsverk er på Hellerud, Tildelingskontoret (TDK) benytter kontor der to dager pr uke og fungerer samtidig som sikkerhetsvakt.

Vi har 1,75 årsverk vikarpool, disse blir brukt ved sykefravær inntil 16 dager og ved annet fravær. Dette gir en trygghet i tjenesten, de har opplæring og går i fast turnus.

Tjenesteleder har vært frikjøpt i 20 % stilling og jobbet i KS med etisk kompetanseheving.

Det er utført en fantastisk tjenesteyting, personalet har tjenestemottakerne i sentrum. Vi har store faglige utfordringer, de er utrolig fleksible og ser løsninger.

Ulikhet ifht mellomledere i tjenestene, men på grunn av den økonomiske situasjonen i kommunen har vi ikke mellomleder i Miljøarbeidertjenesten. Dette har medført at personale ikke får medarbeidersamtaler og det blir lengre avstand til daglig leder.

SØR-AURDAL KOMMUNE

Tingvolltoppen Verksted var åpent hver dag i uka.

Type tilbud/tjeneste	Antall personer
Arbeid og aktivitetstilbud	20
Varig Tilrettelagte Arbeidsplasser (VTA)	8
Salg til andre kommuner	1
Skoleelever med arbeid i ferier ol	1

Det var 28 arbeidstakere på Tingvolltoppen (med 5 fra Valdres Arbeidssenter). Vi har 3 VTA deltakere på Leira (til sammen 8 VTA-deltakere), som har deler av tilbudet på Tingvolltoppen. Flere har søkt VTA-plass og står på venteliste.

Det er 2,6 stillinger som arbeidsledere på Tingvolltoppen, i tillegg 100 % stilling som blir lønnet fra Valdres Arbeidssenter og skal gi veiledning til VTA deltakerne.

Flere av tjenestemottakerene har personalbistand om morgenen, personalet bistår også tjenestemottakerene på jobb/aktivitet. Alt personale som går i turnus bistår tjenestemottakerne etter enkeltvedtak, også på arbeid.

Arbeidstilbudet har et bredt spekter av varierte arbeidsoppgaver. Personalet er godt kvalifisert og tilbudet er godt organisert.

Vi har solgt plass til Etnedal kommune. Det er flere som søker jobb på Tingvolltoppen og som har behov for ett utvidet tilbud. Arbeidssøkerne var unge og det er flere som har behov enn det vi kan tilby i dag (f.eks fra egen kommune, andre kommuner, NAV).

Tjenestemottakerne på Hellerud skal inngå leie av deler av en leilighet på Hellerud og skal gjennomføre noen av sine aktiviteter «På hjørnet» med personale fra Hellerud. Sengerommet i leiligheten er gjort om til kontor og nyttes av Tildelingskontoret 2 dager pr uke.

Miljøarbeidertjenesten yter tjenester i 5 bofellesskap.

Boformer	Ant brukere
Fekjærtunet	6
Bofellesskap	18
Leilighet utenom bofellesskap	4
Heime	18
Antall	46

Resultatvurdering

Vedtak etter kap 9 i Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester har som formål å hindre at personer med psykisk utviklingshemming utsetter seg selv eller andre for vesentlig skade og forebygge og begrense bruk av tvang og makt.

Den krever at kommunen fatter vedtak etter streng saksbehandling og Fylkesmannen overprøver det.

Miljøarbeidertjenesten må søke dispensasjon for de fleste personale, dette fordi det er få med høgskoleutdanning ansatt i tjenesten..

Miljøarbeidertjenesten har og har hatt store utfordringer ifht:

- Trenger flere personale til å kunne gjennomføre tvangsvedtak, både kompetanse og fysisk/psykisk helse.

- Pr dags dato har vi 350% i midlertidige stillinger og dette gir utslag i personalgruppa og i tjenesteytingen.
- Miljøarbeidertjenesten har ingen soneleder/avdelingsleder
- Miljøarbeidertjenesten i Hedalen er det ingen med høgskoleutdanning.

Miljøarbeidertjenesten jobbet for at personale skulle bidra til at tjenesten var i utvikling, tjenestemottakerne fikk et godt tilbud og bidro til et godt omdømme.

Tjenesten har god kompetanse og gir veiledning til andre områder for eksempel skole, nabokommuner og foreldre. Holdt kurs i målrettet miljøarbeid for Valdres.

Miljøarbeidertjenesten yter tjenester fra 0-100 år, altså hele livet. Tjenesten er omfattende og setter spesielle krav til kompetanse da den følger hele livsløpet til mennesker som hele tiden er i utvikling.

Miljøarbeidertjenesten hadde mange deltidsstillinger. Hovedårsaken til dette er behovet for nok personell på turnusen i helg.

Personalet var fleksible til å finne løsninger og tjenestene de ga til tjenestemottakerne var av god kvalitet. Det er et kontinuerlig stort press på personalet og det er derfor nødvendig med veiledning for å kunne yte gode tjenester til krevende tjenestemottakere og for å unngå for stor slitasje på personalet.

Personalet samarbeidet mye med verger, foreldre og pårørende om tjenestemottakerne, dette bidro til at tjenestemottakerne, verger, foreldre og personale sammen jobbet for en god tjeneste. Dette bidro også til at brukermedvirkningen ble tatt vare på.

Sykefravær i Miljøarbeidertjenesten

2012	2013	2014	2015
10,6	12,2	13,5	14,8

Det har vært og blir kontinuerlig jobbet med å få færre sykmeldinger og få sykefraværet ned. Oppfølgingssamtaler med sykmeldte, søkt om tilretteleggingstilskudd og fritak fra arbeidsgiveransvar ved kronisk syke. Jobbet med å hindre personskader. Innenfor tjenesten er det tre personer som er ressurspersoner innenfor vergeteknikker, disse holder kurs for personalet innen vår og andre tjenester. Miljøarbeidertjenesten har hatt studenter, lærlinger, arbeidspraksisplasser og utplassering fra Valdres vidaregåande.

Miljøarbeidertjenesten gjennomførte etisk refleksjon på personalmøter.

Generelt KOMPETANSE

- Gjennom opplæring og veiledning trygge personale i tjenesteytingen og i krevende faglige Opplegg
- Sør-Aurdal kommune har utarbeidet strategisk kompetanseplan og opplæringsplan, dette bidrar til felles prioriteringer innenfor området helse- og omsorg og en helhet i opplæringsarbeidet vårt. Opplæringsplanen evalueres hvert år.
 - Gjennomført studiering for 16 personer i Miljøarbeidertjenester innen temaet Tvang og makt og 8 personer i studieringen Miljøbehandling.
 - Det ble gjennomført opplæring med test og oppfølging i legemiddelhåndtering.

- Opplæring til de ulike personalgrupper gitt av Habiliteringstjenesten, Dikemark, Frambu, Rishospitalet osv.
- Opplæring i vergeteknikker, etikk, kostveiledning osv.
- Fagleder ga veiledning/opplæring til personalet, tjenestemottakere, foreldre og andre tjenester
- Opplæringsperm til alle nyansatte

PERSONALE

- Sykefravær har økt
- Store utfordringer ifht midlertidige stillinger
- Store og vanskelige prosesser i fht personale i to bofellesskap ang usikker arbeidsplass
- Store utfordringer i fht sikkerhetsvakt, pga tar lang tid før de kommer.
- Skaffe støttekontakter og tid til å veilede dem
- Tilbakemelding fra Fylkesmann om at det var for mange personale som jobbet rundt hver bruker, startet arbeidet med å bygge team rundt brukerne. Dette vil bli positivt for tjenestemottakerne og kan bli en større belastning for personale.
- Startet med puljeferie for personalet sommeren 2015, dette ga god forutsigbarhet, faste på jobb og trygghet for brukerne.
- Flere har startet med helsefagarbeiderutdannelsen, de tar praksis på de ulike tjenestene og går opp til fagprøve
- Personalet etterspør medarbeidersamtaler

ROS

- Det er gjennomført risikoanalyser innenfor følgende områder; Ett enda bedre arbeidsfellesskap, Ergonomi, Kriser, og handlingsplaner ble evaluert.
- Gjennomført vernerunder på 7 steder
- Gjennomgang av rutiner ved brann, opprettet brannledere ved 4 bofellesskap og Tingvolltoppen, og kursing av dem.

ORGANISERING

- Den nye organiseringen startet 10.09.15, den ga nye arbeidsoppgaver og utfordringer.
- Ha tid og ressurser til oppdatering av nettside.
- Tilrettelegging av turnus, ferie, vikarer, innleie osv..

SAMARBEID

- Samarbeid med sykehuset innlandet Habiliteringstjenesten og BUP (barne og ungdomspsykiatrien) i mange enkeltsaker.
- Miljøarbeidertjenesten deltok i ulike interkommunale og kommunale team/forum, eks. Kompetansebehov i Valdres, Nettverk for målrettet miljøarbeid i Valdres, Regional kompetansegruppe, tverrfaglig team for voksne og tverrfaglig team for barn.
- Samarbeid med ulike andre for eksempel politiet, prest, FM ifht enkelt saker og med flere områder/tjenester i kommunen.

Nøkkeltall

Ressurskrevende tjenester,

Flere av tjenestemottakerne kom inn under ordningen Ressurskrevende tjenester.

Miljøarbeidertjenesten hadde kr 13,5 millioner i brutto kostnader. Tilskudd til kommunen utgjorde i 2015 4,042 millioner for ressurskrevende tjenester.

SØR-AURDAL KOMMUNE

	2012	2013	2014	2015
Trusler	12	10	6	5
Nesten ulykker	15	9	18	23
Yrkesskader	5	1	3	1

De fleste av nesten ulykkene er å betrakte som vold mot personale.

Registrering av Trusler fra personer med vedtak etter kap 9 i Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester er ikke tatt med i tabellen.

	2014	2015
Avvik på informasjonssikkerhet	7	4
Ulike andre hendelser det er skrevet avvik på		25

Dette er avvik der organisasjonen ikke har fungert ved at noen ikke har tatt telefon, ikke låst dører, fått feil lønn osv.

Regnskapstall 2015

(1.000 kr.)	REGNSKAP 2015			BUDSJETT 2015 REVIDERT	
Ansvar 405	Utgifter	Inntekter	Resultat	Netto	Avvik R13/B13
	30661	8909	21752	23 480	- 1728

Regnskapet for 2015 viser et mindreforbruk på kr 1728'. Dette skyldes:

- TDK er to dager pr uke på Hellerud, sparer en 40% stilling ca 500`med lønn, KLP og arb g avg
- Tjenesteleder frikjøpt i 20% til KS innsparing ca. 55`
- Ingen soneleder/avdelingsleder
- Vi har spart inn mye ved å ikke ansette personer og spart der det er mulig, dette har kostet tjenesten dyrt ifht slitasje og oppgaver vi ikke får gjennomført.
- Regionale kompetansemidler for helse- og omsorg er ført her ca 135`
- Merinntekt ressurskrevende 50`
- Mindre innkjøp og større salg i Kantina 100`
- Mersalg på Tingvolltoppen 200

Utfordringer i Miljøarbeidertjenesten:

- Gi brukerne et **godt og individuelt tilbud** som er i samsvar med rettigheter nedfelt i lover og forskrifter
- For å kunne yte tjenestene innbyggerne har krav på, kreves det at personale har **nok kompetanse**. Dette vil også bidra til at de blir trygge i jobben.
Høyskolepersonell er nødvendig for å kunne gi veiledning/oppfølging, være modeller og bidra til et godt arbeidsmiljø.
Det er også et krav om høyskoleutdanning ved skadeavverging etter vedtak Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester kap 9A.

- Jobber med å heve den **faglige kvaliteten, styrke personalet og jobbe med brukervedvirkning**. Prioriterer opplæring ifht opplæringspermen, videreføring av studiering innen **tvang og makt**, fokus på brannforebygging, vergeteknikker osv.
- **Individuell plan** – brukere med behov for langvarige og koordinerte tjenester har rett til individuell plan. Planen er elektronisk og deltakerne kan selv fylle inn.
- Miljøarbeidertjenesten jobber for å følge krav om dokumentasjon og kvalitetssikring, Dette krever opplæring av ansatte og ressurser til å få det gjennomført.
- **Rekruttere rett og nok personale**
- Gjennomføre **etisk refleksjon** på personalmøter og andre møter.
- **Rettsikkerhet** i fht tjenestemottakere og tjenesteytere, viktig med trygge og opplærte personale.
- **Utfordringer ved at det ikke er soneleder i Miljøarbeidertjenesten**
- Jobbe med å få **sykefraværet** ned dvs at vi jobber for at personalet skal ha det bra og trives på jobb..
- Delta og planlagt ferdigstilling av 4- 5 private leiligheter på **Spangerud II er desember 2016**
- **Dokumentasjon** i forhold til fagsystemet Profil, samt saksbehandling. Har stort fokus på informasjonssikkerhet.
- **Brukermedvirkning**, ha klare og gode rutiner.
- Gjennomgå dataene i **FRYD kartlegging** og ha fokus på direkte brukertid.
- Fortsetter med å ha fokus på å utvikle **hverdagsrehabilitering** i Miljøarbeidertjenesten. spennende med fokus på hverdagsrehabilitering innen rus/psykiatri, dette kunne bli ett satsingsområde i Sør-Aurdal kommune for alle tjenestene.
- Flere barn og unge har behov for veiledning og praktisk bistand, det er ikke mulig å gi alle den tjenesten de har behov for.
- Utfordringer i fht bygg (Lund er plaget med maur og sopp på badene, Lykkja med sopp i tak og leiligheter, Hellerud med inngang som er sunket, Tingvolltoppen med støv)
- Inneklima i 3 etg på Tingvoll er dårlig, det ble meldt inn til Bedriftshelsetjenesten
- Jobbe med å videreutvikle samarbeidet innenfor de ulike områdene med et helhetlig fokus på brukeren og tjenestene.
- Trenings/avlastningsleiligheten. Det er behov for kompetanse på ulike medisinske, sosiale, psykiske og fysiske områder.
- **Tingvolltoppen** Utfordringen er nok arbeidsoppgaver og god tilrettelegging. Stor etterspørsel etter arbeidsplasser, ressurser i fht personale og lokaliteter gir ikke mulighet til arbeid for alle som ønsker det.
- Det er vanskelighet med å tørke veden på Tingvolltoppen, dette gir for lite tørr ved og ved med sopp.

Generelt om tjenesten

Helse, familie og barnehage har bestått av fem ulike tjenester, barnehage, fysioterapi m/ frisklivssentral, innvandrere, helsestasjon og lege. I tillegg er interkommunale tjenester som barnevern, pedagogisk psykologisk tjeneste og Nav innunder samme område, disse leverer egne årsmeldinger. Etter sammenslåing av tjenestene i Helse, familie og barnehage i 2013, har vi sett positive resultater ved at tjenestene lettere samarbeider og ser helheten til barnets- og familiens beste. Tjenesten har hatt fokus på tidlig innsats, og har forebyggende og tverrfaglig samarbeid som satsningsområde. I tillegg er det viktig for tjenestene at de skal oppleves som fleksible og brukertilpassede, noe vi har fått bekreftet gjennom gjennomførte brukerundersøkelser.

Fra 10.09.15 ble det vedtatt ny organisering og nye tjenesteområder ble satt i drift. Helse, familie og barnehage ble splittet, der barnehage ble lagt til «Oppvekst og kultur» og Psykisk helsearbeid, Tildelingskontoret og Fekjærtunet overgangsboliger ble lagt til «Helse og familie».

I budsjettssammenheng skulle de gamle områdene bestå fram til 31.12.15, derfor rapporteres det her etter «gammel tjeneste» unntatt barnehage og innvandrertjenesten som rapporteres i «Oppvekst og kultur».

Resultatvurdering

Legetjenesten

*Tjenesten gir **nødvendig helsehjelp** til alle som bor og oppholder seg i kommunen.

Tjenesten består av 3 legehjemler, der vi har 2 leger i 100 % stilling. Den tredje stillingen er vakant og blir betjent av de to andre legene i tillegg til legen ved Nes legekantor, i hht samarbeidsavtale med Ringerike kommune (fra 2005).

Det er i tillegg 3,6 årsverk fordelt på 5 helsesekretærer, 0,4 årsverk er tillagt administrative oppgaver.

*Legene har **oppfølgingsansvar** overfor sykehjem, hjemmesykepleie og helsestasjon.

*Total ca 9500 konsultasjoner på dagtid. I helger og natt er det **interkommunalt samarbeid**, sentrert på Fagernes. Ny legevakt i Valdres lokaledisinske senter, ble tatt i bruk våren 2015.

*Kontoret har startet opp med e-portal, elektronisk timebestilling og reseptfornyelse.

*I samarbeid med de andre Valdreskommunene startet prosjekt med anskaffelse av **nytt legejournalssystem** høsten 2015, og forventes sluttført i 2016.

*Det ble gjennomført **brukerundersøkelse** i 2015 i hht vedtak i kontrollutvalg og kommunestyre, men beklageligvis var responsen for lav (ca 30%) til å trekke entydige konklusjoner. Oppsummering av undersøkelsen resulterte likevel i en del punkter det skal jobbes videre med.

Helsesøstertjenesten

*Helsesøstertjenesten har to årsverk med helsesøster. 0,3 årsverk med helsesøster står vakant. Barne- og familieveileder i 100 % har vært ansatt i to år.

*Helsestasjonen har 152 barn i brukergruppen 0-5 år (født 2010 – 2016), og det ble født 30 barn i 2015.

*I brukergruppen som er i barneskolealder er det ca 250 elever fordelt på tre skoler. I ungdomsskolealder har vi ca 100 elever fordelt på to skoler.

*Det er utarbeidet to planer: **Plan for helsestasjonstjenesten 2015-16 og Plan for skolehelsetjenesten i Sør-Aurdal kommune 2015-16**. Disse ligger som link til kommunens

hjemmeside.

*Helsestasjonen i Begnadalen har vært stengt dette året.

*Helsesøstertjenesten **samarbeider tverrfaglig med andre tjenester/ faggrupper** i flere sammenhenger både i forhold til skole, barnehage, og forbyggende i forhold til de minste barna.

***Valdres jordmortjeneste** på Fagernes tilbyr oppfølging i svangerskapet, samt hjemmebesøk innen første uke etter fødsel.

*Tjenesten har gjennomført **foreldreforberedende kurs**, samt hatt **barseltreff** hver 14 dag.

*Grupper og undervisning ble gjennomført etter plan ved skolene.

Helsesøster gjennomførte **Mobbekartlegging** på ungdomsskolene. Dette er et tidkrevende tiltak da alle elever får enkeltsamtaler.

Fysioterapitjenesten

* Tjenesten har 2,3 årsverk kommunale stillinger hvorav 0,3 årsverk har stått ubesatt. 2,1 årsverk privat fysioterapeut. Tjenestene har felles venteliste.

* Tjenesten **utfører ergoterapifaglige oppgaver**, og har bl.a. hovedansvar for hjelpemiddelformidling i kommunen, dette inkluderer også hjemmebesøk.

* Fysioterapeutene er en del av **et godt tverrfaglig samarbeid i kommunen**, og deltar på bl.a fødselsforberedende kurs på helsestasjon, skolestartundersøkelse, ansvarsgrupper.

* Det ble gitt **7029 konsultasjoner** (7 165 i 2014) fordelt på 427 pasienter (433 i 2014).

Bakgrunnen for nedgangen tilskriver vi i stor grad redusert bemanning på fysioterapitjenesten tilsvarende 0,4 årsverk.

Gjennomsnitt antall konsultasjoner pr pasient pr år

2012	2013	2014	2015
15,84	15,44	16,51	16,46

Med helse- og omsorgstjenestelov, samhandlingsreform og nye rutiner for utskriving av pasienter fra sykehus, opplever vi fremdeles at flere i stor grad skrives ut direkte til hjemmet, eller direkte fra sykehus til rehabiliteringsavdelingen. Dette krever tettere oppfølging av fysioterapeut både i form av behandling og et utvidet behov for hjelpemidler og tilrettelegging i hjemmet. Hyppigere hjemmebesøk og konsultasjoner som varer lengre i tid da både ergoterapeutisk tilnærming og fysioterapispesifikk trening skal ivaretas. Nærhet til rehabiliteringsavdelingen, gode samarbeidsrutiner med hjemmetjeneste og andre gir fysioterapitjenesten i Sør-Aurdal en unik mulighet til å følge pasienten tett fra nye traumer og tilbake til god funksjon og å vinne tilbake kontroll i egne liv.

Pasienter som er nyopererte eller med nye skader blir prioritert, og kommer slik inn så raskt det lar seg gjøre. Barn blir prioritert. Med felles venteliste har tjenesten god oversikt over henvendelser og behov som blir meldt til fysioterapi i kommunen. Dette er en styrke og en god modell for organisering, som blir fremsnakket i fysioterapimiljø i andre kommuner, og som gir en effektiv og ryddig tjeneste.

Frisklivssentralen

* Frisklivssentralen hjelper og støtter personer som ønsker å endre levevaner knyttet til fysisk aktivitet, kosthold og tobakk.

* Det ble søkt om tilskuddsmidler fra Fylkesmannen i Oppland i april 2015, og Frisklivssentralen ble utvidet med 20 % stilling (totalt 40 %) fra august 2015, primært for å kunne ha økt fokus på barn og unge. Stillingsressursen har også vært nyttet til etablering og

SØR-AURDAL KOMMUNE

videreutvikling av sentralen.

* Det har vært opprettet jevnlig kontakt med aktuelle henvisere og hengt opp og levert ut informasjon for/til aktuelle deltakere for å gjøre frisklivssentralen synlig.

* Det har vært behov for flere forlenginger av frisklivsperioder til 6 måneder, og det er også mange som avbryter oppfølgingen før det har gått 3 måneder.

Regnskapstall 2015

(1.000 kr.)	REGNSKAP 2015			BUDSJETT 2015	
				REVIDERT	
Ansvar gruppe 45	Utgifter	Inntekter	Resultat	Netto	Avvik R15/B15
400 Helsestasjon	1 801	-67	1 734	1 805	-71
401 Barnevern	5 629	-	5 629	4 760	869
402 Fysioterapi	2 754	-1 103	1 650	1 605	45
410 Nav	6 208	-101	6 107	6 356	-249
415- Helse og familie Lege, medf sykh	9 290	-727	8 563	8 547	16
Totalt gruppe 45	25 682	-1 998	23 684	23 073	611

Merforbruk:

401-Barnevern pga flere barn som trenger oppfølging utenfor hjemmet

Mindreforbruk:

400- Helsestasjon pga ikke fullt bemannet.

410- Nav- mindre utgifter enn forventet pga færre på kvalifiseringsstønad.

Målsettinger / utfordringer 2016 - 2019

Legetjenesten:

*Økt belastning blant personalet pga av økende pågang fra befolkning/innbyggere, dette fordi det stilles høyere krav til å få time raskt og en vurdering av lege. Det er også økende andel eldre, og flere med livsstilssykdommer.

*Flere lovpålagte krav og oppgaver i forbindelse med innføring av samhandlingsreformen. Dette krever jevnlig oppdatering på fag og føringer fra sentralt hold. En utfordring er å sette av nok tid til dette i en ellers hektisk hverdag, der pasienten må være i fokus.

*Nav krever tettere oppfølging fra legene, mer tid til dialogmøter osv.

*Gjennomføring av prosjekt om felles legejournalssystem i Valdres. Om det blir nytt system, blir det implementering av dette. Dette vil medføre en merutgift.

*Følge opp vedtak etter brukerundersøkelsen

Helsesøstertjenesten:

- *Helsestasjonen, «Å forebygge mer for å reparere mindre».
- *Tjenesten har et friskfokus, og skal bidra til å fremme mestring og god selvfølelse hos brukerne.
- *Tjenesten har som mål å videreutvikle og styrke tverrfaglig samarbeid med andre helsetjenester og etater.
- *Tjenesten jobber for å styrke foreldre i foreldrerollen, og komme “tidlig inn” der det er risiko
- *Helsestasjonen vil satse på nettverkskapende tiltak som Åpent barseltreff på helsestasjonen.
- *Økt fokus på overvekt hos barn.
- * Helsestasjonen ønsker å bidra til å forebygge frafall i skolen, forebygge mobbing, i samarbeid med foreldre og skolen.
- *Helsestasjonen ønsker å styrke gruppetilbudet på barneskoletrinnet med fokus på Psykologisk Førstehjelp og grupper for barn med skilte foreldre.

Fysioterapitjenesten:

- * Økt fokus på hverdagsrehabilitering/ hverdagsmestring, i samarbeid med hjemmetjenesten. Har ikke kunnet prioritere dette i 2015 pga redusert bemanning.
- * Gi godt behandlings- og rehabiliteringstilbud på riktig nivå.
- * Fysioterapitjenesten vil ha fokus på å ha nødvendig behandlingsutstyr tilgjengelig til stadig nye og større utfordringer blant pasienter.

Frisklivssentralen:

- * Frisklivssentralen skal være en kunnskapsbasert tjeneste som skal ha høyt faglig nivå innen områdene motiverende samtale, kosthold og fysisk aktivitet, og nyttes som en kunnskapsformidlende sentral i samarbeid med andre tjenester.
- * Frisklivssentralen skal jobbe for å være en viktig og prioritert tjeneste i kommunens folkehelsearbeid, med jevnlig kontakt med aktuelle henvisere og god informasjon til aktuelle brukere.
- * Frisklivssentralen skal prioritere helsesamtaler med henviste deltakere eller personer som selv tar kontakt, og arrangere enkelte kurs og gruppetilbud lokalt.
- * Frisklivssentralen skal jobbe for å ha god oversikt over aktuelle aktiviteter, treningstilbud, kurstilbud m.m. i kommunen og i Valdres generelt, slik at sentralen kan hjelpe personer inn i varige endringer.

SØR-AURDAL KOMMUNE

Ansvar 50

Teknisk drift

Generelt om tjenesten

- 6 Vannverk med tilhørende ledningsnett
- 1 hovedrenseanlegg i Bagn, 3 naturbaserte renseanlegg (1 i Hedalen, 2 Begnadalen) og 1 minirensanlegg på Leirskogen med tilhørende ledningsnett og 8 pumpestasjoner
- Ca. 45 km kommunale veier
- Ca 28 kommunale bygg (inkludert kommunale boliger), til sammen ett areal på ca 31 496 m², pluss total 579 m² med vann og avløpsanleggene.
- Renhold ved de kommunale byggene.
- 27 ansatte og ca 19 årsverk.

Teknisk drift har ansvaret for driften av alle kommunale bygg og anlegg, inkludert renhold og vedlikehold, med tilhørende personell.

Hovedmål (kommuneplanens samfunnsdel)	Resultatvurdering
Kommunen skal være en foregangskommune med hensyn til i størst mulig grad å benytte klimanøytral energi og være en pådriver for at ENØK-tiltak hensyn tas i alle bygg.	ENØK: Sør-Aurdal inngikk i 2011 en såkalt EPC (energisparkontrakt). Fase 2 ble ferdigstilt i 2013 og ca. 80 tiltak ble gjennomført på 12 kommunale bygg. Selve utskiftingen av vinduer er først ferdigstilt febr. 2014. Fra 01.01.2015 startet garantiperioden, fase 3, hvor kommunen er lovt å redusere energiforbruket med 27 %. Dette betyr en årlig innsparing på rundt 500 000 (avhengig av energiprisen).
Kommunen skal sikre etterspørselen etter drikkevann for innbyggere og tilreisende med vann av forskriftsmessig drikkevannskvalitet. Drikkevannkildene skal sikres slik at forsyningen blir sikker og økonomisk forsvarlig.	Vann: Det er levert rent vann til alle abonnenter og vi har ikke hatt stans i vannforsyningen. Det er fremdeles en jobb å gjøre for at sikkerheten i vannforsyningen skal bli enda bedre. Tiltak til dette vil nå legges inn i Hovedplan for VA, som planlegges vedtatt våren 2016. Pga mangel på ressurser har vi ikke fått utført større tiltak på vann dette året. Større tiltak som krevde ressurser i 2015: • Leirskogen vannverk, ble ferdigstilt våren 2015. • Bagn vannverk, startet planlegging og tiltak i forhold til nytt vanninntak på Vangen. • Det er tettet flere lekkasjer. • Det er lagt ny vann og avløpsledning fra renseanlegget til krysset ved Statoil i forbindelse med ny E16. • Det er foretatt en kartlegging av kummer og ledninger i forbindelse med Hovedplan VA.
Kommunen skal behandle avløpsvann på en slik måte at helse- og miljøskader eller	Avløp: Det nye avløpsrenseanlegget for Bagn og Reinli

SØR-AURDAL KOMMUNE

sjenerende forhold ikke oppstår.	ble ferdigstilt våren 2015 og vi hadde anleggsteknisk overtakelse 14.april. Vi er nå i prøveperioden som varer et år, fram til 14.april i år. Vi har hatt noe utfordringer i oppstartsperioden, men det bør løse seg før prosessteknisk overtakelse i år.
Veiene er et av de viktigste virkemidlene i distriktpolitikken. Veinettet er av stor betydning for å opprettholde bosettingen og for å legge til rette for en utvikling i de enkelte bygdene.	<i>Kommunale veger;</i> Det ble ut ført normalt vegvedlikehold hvor grøftrens ble prioritert. Større tiltak utført i 2015: 1. Rekkverk i farlig sving i Dølvesvegen. Ellers ble den gamle vegen gjennom Briskebyen (ca. 2 km) nedklassifisert fra riksveg til kommunal veg. Leithe bru ble renoveret og åpnet for alminnelig ferdsel og dermed fikk kommunen driftsansvaret igjen for denne brua.
Arbeid, <i>bolig</i> , kultur og tjenestetilbud vil fortsatt være de viktigste forutsetningene for trivsel i Sør-Aurdal. Folk må i størst mulig grad få bo der de vil, og være sikre på at kommunal service når fram uavhengig av bosted, kjønn og alder.	Høsten 2014 ble det vedtatt boligsosial handlingsplan for Sør-Aurdal kommune. Denne planen er viktig for mange tjenester i kommunen. Det jobbes aktivt med å nå enda bedre håndtering av kommunens behov for kommunale boliger, både mht eldre, mennesker med spesielle behov og økonomisk vanskeligstilte.
Delmål (økonomiplan)	Resultatvurdering
Standardheving bygg og anlegg	<i>Kommunale bygg:</i> Vedlikeholdsplan for kommunale bygg i Sør-Aurdal ble lagt fram i forbindelse med budsjett 2015. Dette er nå ett viktig og nyttig verktøy i forbindelse med den daglige driften av bygg. Følgende vedlikeholdstiltak er gjennomført på kommunale bygg i 2015: <i>Bagn skole:</i> Vegg fjernet og ei klasserom i gammel del ble større. <i>Begnadalen skole og bh:</i> Gymsal golvet slipt og lakkert. Det ble etablert nytt gjerdet i barnehagen, samt nye høyere porter og det ble fjernet flere store farlig råtne trær. <i>Hedalen skole:</i> Taket over mellombygg ble skiftet, og det ble delt av rom for mindre klasser. 2 rom ble lydisolert for akustikk. Og det ble malt utvendig etter vindusutskifting. <i>Reinli barnehage:</i> Sløydsalen ble oppusset til ny avdeling og uterom for soveplass ble bygget om. Gjerde og porter mot vei er blitt høyere. Vinduer er skiftet i personalrom og møterom. <i>SAUS:</i> Ventilasjon i basseng og vegger basseng og gymsal ble pusset opp. Det ble foretatt utbedringer på tak og vegg etter lekkasje.

SØR-AURDAL KOMMUNE

	Ytterdører ble skiftet ut. Bassenget ble reparert pga lekkasje og brannfarlige lamper ble skiftet ut. Samtidig fikk vi foretatt flom sikring. <i>Leirskogen barnehage:</i> Det ble installert ny varmepumpe. <i>SAH:</i> Generelt pusset rom opp ved ut- og innflytting. Det ble foretatt radontetting og takstein sjekk. Nye digitale tv-signaler kom på plass. <i>Tingvoll:</i> Kirkekontoret har flyttet til gamle lensmannskontorer. Det ble utført diverse innvendig maling av kontorer, sjekk av lekkasjer på tak, diverse reparasjoner av nødlys, samt utskifting av punkterte ruter. <i>Tilrettelagte tjenesters boliger:</i> Oppussing av bad på Lund, Lund og Lykkja utvendig malt. Det er fjernet mose og erstattet knuste takstein, samt fjerning av hekk og trær som gror for fort. <i>Omsorgsboliger:</i> På Solbraut er det reparasjon på tak etter lekkasje, samt erstattet knust takstein. Tv-signaler ble oppgraderte. 2 leiligheter pusset opp på Høve, samt utvendig beising. Hedalsheimen: Ellers ble det foretatt generell oppussing av rom ved inn og utflytting. <i>Utleieboliger:</i> Brunbakkli; totaloppussing av kjeller leilighet, 1 oppussing rekkehuset som også er beiset utvendig. Kjelleren på Sørvollheimen er også pusset opp.
--	---

Nøkkeltall for 2014:

Faktatabell (KOSTRA)	Sør-Aurdal			Kommune-gruppe	Oppland	Landet u/Oslo
	2012	2013	2014			
Andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal avløpstjeneste	26,4	32,4	32,8	-	68,1	99
Andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal vannforsyning.: Prosent	24,7	26,4	26,8	-	71,4	85,6
Andel av de kommunale vannverkene som har sikkerhets- og beredskapsplan: Prosent	66,7	66,7	75	-	63,6	64,8
Energikostnader for kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter, konsern	127	120	130*	109	118	80
Utgifter til vedlikeholdsaktiviteter i kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter, konsern	44	74	67	61	52	63
Samlet areal på formålsbyggene kommunen eier i kvadratmeter per	9,0	8,0	6,2	6,4	5,3	5,8

SØR-AURDAL KOMMUNE

innbygger						
Netto driftsutgifter i kr pr. km vei og gate		63 667	71 812	66 029	93 007	106 048
Netto driftsutgifter i kr pr. innbygger vei og gate		975	1 114	1 132	937	892

Regnskapstall 2015 (regnskapstall pr. 15.02.16)

(1.000 kr.)	REGNSKAP 2015			BUDSJETT 2015 REVIDERT	
Ansvar	Utgifter	Inntekter	Resultat	Netto	Avvik R14/B14
500	1 164	312	834	1 002	-168
501	13 835	5 269	8 567	7 864	703
502	3 751	3 659	1 948	2 027	-79
503	5 230	7 328	-2 098	-2 055	-43
504 Veier	4 317	1 002	3 315	3 450	-135
505 Feier	637	632	5	4	1
506 Drikkevann	2 013	1 770	-729	-914	185
507 Avløp / Septik	6 072	7 106	1 033	560	-473
Sum Teknisk drift	35 006	23 419	10 808	10 818	-10

Regnskap 2015 viser at budsjettet overholdes. Det er brukt mer enn budsjettetert på vedlikehold. Men samtidig har inntektene på vann og avløpsgebyrer gitt et overskudd, slik at regnskapet totalt viser et lite overskudd på 10 000 kr.

Målsettinger / utfordringer 2013 – 15:

- Mål/ Utfordringer:
- Oppnå planmessig vedlikehold av kommunale bygg og anlegg. Ett viktig mål er at budsjett følger vedlikeholdsplan og behovene som her beskrives. Vi mener vedlikeholdsplanen er et veldig viktig og godt redskap som vi i dag bruker aktivt og gir

oss langt mer forutsigbarhet og mer planmessighet over vedlikeholdet. Denne oppdateres stadig pga nye behov som dukker opp, slik at den blir et levende dokument.

- De fleste kommunale byggene begynner å bli gamle og mange er preget av for lite vedlikehold over lengre tid. Spesielt C-blokka er utfordrende å drifte på en forsvarlig måte og samtidig bruke minimalt med penger.
- Følge lover og forskrifter mht nye krav om å holde bygg og anlegg i riktig stand for både menneskers sikkerhet og velvære. Dette innebærer bl.a. å utarbeide planverk for universell utforming i alle bygg. Vi tar sikte på å få ferdig en plan i løpet av 2016, for å oppnå universell utforming på kommunale bygg innen 2025.
- De fleste bygg har mangler i forhold til dagens krav vedr. brann. Dette er innarbeidet i eget investeringsprosjekt. To bygg ble ferdigstilt i 2015, og flere bygg er nå påbegynt og vi regner med dette prosjektet blir ferdigstilt i 2016.
- Arbeide for å oppnå internkontroll som er oppdatert og fungerer på alle ansvarsområder. Her er det en jobb igjen på alle områder innen Teknisk drift.
- Leverer vann og rense avløp i henhold til kommuneplanens samfunnsdel, dvs med sikkerhet og kvalitet. Arbeide for å oppnå økt sikkerhet og kontroll med håndteringen av kommunens vann, bl.a ved å utarbeide beredskapsplaner for vann og avløpssektoren.
- Hovedplan for vann og avløp har vi som målsetning å få vedtak på våren 2016. Arbeidet med denne planen viser at det er betydelige utfordringer innen VA i kommunen, både nå det gjelder sikkerhet rundt vannforsyningen, sanering av ledningsnett, kummer og pumpestasjoner. Samtidig mangler det ressurser for å få gjennomført de tiltakene som er nødvendige. Den vil være ett svært viktig verktøy for å stake ut retningen og legge gode planer framover, både mht økonomi, sikkerhet og kvalitet.
- Oppnå en organisering som sikrer både kvalitet og effektivitet i tjenesten. Samtidig er det viktig å beholde fornøyde ansatte og brukere av tjenestene.
- Tjenesten står overfor stadig større utfordringer med krav fra myndigheter og kommunens innbyggere.

KOMMUNENS FINANSFORVALTNING

GENERELT/MÅLSETTING

I samsvar med bestemmelsene i forskriften om kommuners og fylkeskommuners finansforvaltning skal finansreglementet omfatte forvaltningen av kommunens finansielle aktiva (plasseringer) og passiva (rentebærende gjeld). Rådmannen er gitt fullmakt til å utøve finansforvaltningen for kommunen i tråd med reglementet.

Finansforvaltningen har som overordnet formål at den skal sikre en rimelig avkastning samt stabile og lave netto finansieringskostnader for kommunens aktiviteter innenfor definerte risikorammer.

Vårt reglement for finansforvaltning bygger på ny forskrift om finansforvaltning gjeldende fra og med 1.7.2010.

FINANSPORTEFØLJENS SAMMENSETNING

LÅNEPORTEFØLJEN

Kommunens langsiktige gjeld er ved årsskiftet fordelt slik:

Långiver	Restgjeld	Antall lån	Fordeling
KLP Kommunekreditt	11 070 012	1	5,7 %
Kommunalbanken	19 793 640	1	10,2 %
Husbanken, særvilkår	3 522 801	5	1,8 %
Husbanken, investeringslån	6 466 888	1	3,3 %
Husbanken, videreutlån	2 819 619	9	1,4 %
Sertifikatlån, tilrettelegger Nordea	150 940 616	1	77,6 %
SUM langsiktig gjeld	194 613 576	18	100 %

Lånevilkår

Fastrente	Flytende rente
Restgjeld fastrentelån: Kr 120 211 500 Vektet rentesats fastrentelån: 4,13 % Andel fastrentelån: 61,77 %	Restgjeld lån flytende rente: Kr 74 402 076 Vektet rentesats flytende: 1,6 % Andel lån flytende rente: 38,23 %

Kommunens langsiktige gjeld er nå ca 194,6 mill kr. Låneporteføljen er fordelt på flytende rentevilkår, fastrenteavtaler og rentebytteavtaler. Ved årsskiftet var 61,8 % av langsiktig gjeld på fastrente, og 38,2 % på flytende rente. Gjennomsnittsrenten for hele porteføljen er 3,16 %.

Analyse av rentebinding opp mot finansreglementet vårt:

Andel rentebinding mindre enn 1 år	38,23 %
Andel rentebinding mellom 1 - 5 år	32,99 %

SØR-AURDAL KOMMUNE

Andel rentebinding over 5 år	28,78 %
------------------------------	---------

Dette viser at 61,77 % av dagens portefølje har en rentebinding utover 1 år. Dette er innenfor rammene i vedtatt finansreglement, der 1/3 skal være flytende rente, 1/3 skal være fast rente og der den siste 1/3 skal reguleres ut i fra markedssituasjonen. Dette kan vi blant annet regulere ved de årlige låneopptakene. Våre fastrenteavtaler har blitt inngått i tider med ett urolig finansmarked og vi har prioritert forutsigbarhet og trygghet. Vi mener dette har vært en fornuftig strategi, selv om den gjennomsnittlige rentebelastningen er høyere enn markedsrenten.

Sør-Aurdal kommune foretok årets låneopptak i forbindelse med rullering av vårt sertifikatlån i mai og november. Dette gjorde at vi fikk utnyttet en p.t. fordelaktig renteavtale på våre innskudd, fremforhandlet ved anbud på hovedbankforbindelse. Dette sørget for en positiv rentegevinst.

Sertifikatlånet rulleres over 6 mnd. Det innhentes pristilbud i forkant av rulleringene.

Både ut fra den økonomiske situasjonen i kommunen og utviklingen i finansmarkedet må det fortløpende vurderes hvilke renteavtaler som er mest gunstig for kommunen. Sør-Aurdal kommune innhenter tilbud fra minimum tre konkurrerende långivere ved nytt låneopptak og ved rullering av sertifikatlån. I perioder med stigende renter er det fordelaktig med fastrenteavtaler, mens det er en fordel med flytende renter når markedsrentene er lave. Det vil alltid være en balansegang mellom det å sikre seg forutsigbare rentekostnader og det å dra nytte av lave markedsrenter.

PLASSERINGSFORTEFØLJEN

Plassering	Volum	Vilkår	Rente nom.
DnB	70 900 554	NIBOR 3.mnd + 1,06 %	2,36 %
NORDEA BANK NORGE ASA	965 698	NIBOR 1.mnd - 0,15 %	1,07 %
DnB Liv Garanti Kapital + Garantikonto	12 837 321	p.t. vilkår - kostnader	4,00 %
Videreutlån Husbanken	2 869 749	flytende rente + 0,25%	2,37 %
Sum plasseringer	87 573 322	Gj.snitt vektet:	2,59 %

Ordinære innskudd i bank (driftskonti) utgjør pr 31.12.15 ca 71,9 mill. kr, eller 82 % av totale plasseringer. Likviditeten er forholdsvis god, men det er delvis fordi vi har tatt opp lån etter budsjettet, og ikke etter faktisk behov. Dermed er summen på ubrukte lånemidler forholdsvis stor, ca. 34,7 mill. kr. Slik sett vil tilgjengelige likvide midler bli noe redusert etter hvert som ubrukte lånemidler blir brukt ved gjennomføring av større planlagte prosjekter.

Plasseringene som er gjort utenom ordinære bankinnskudd utgjør ca 15,7 mill. kr. Våre plasseringer utenom bankinnskudd har liten risiko, men videreutlån av husbankmidler kan innebære en viss risiko. Vi har ellers plasseringer i DnB Liv (tidligere Vital) og der er hovedstolen sikret. Vi er også garantert en minsteavkastning.

Det er ikke tatt opp lån eller gjort plasseringer som ikke framkommer av regnskapet og årsmeldingen.

Opplysninger om de ulike produktenes forventede avkastning og risiko:

SØR-AURDAL KOMMUNE

Produkt	Forventet avkastning	Risiko	Bindingstid
DnB Liv Garanti kapital - Avtalenr 30254683000	5 - 6 % p.a. Garantert 3 %.	Lav risiko.	Ingen bindingstid
DnB Liv Garanti kapital - Avtalenr 30358547000	5 - 6 % p.a. Garantert 2,75%.	Lav risiko.	Ingen bindingstid
DnB Liv Garantikonto - Avtalenr 30543596000	5 - 6 % p.a. Garantert 1,90%.	Lav risiko.	Ingen bindingstid

DnB Liv Garanti Kapital:

Plassering i livsforsikringer. Den første plasseringen ble gjort i 2006, mens det ble gjort en ny plassering her i 2007. Denne ble delvis finansiert ved at kommunen gikk ut av Avanse Sikring. Minsteavkastningen på den eldste avtalen er garantert til 3 %, mens minsteavkastningen for avtalen tegnet i 2007 er garantert til 2,75 %.

Den første plasseringen er utløpt i november 2015, og videreført som Garantikonto.

DnB Liv Garantikonto:

Det ble i juli 2010 kjøpt en ny Vital Garanti Kapital pålydende kr 3.000.000,-. Denne ble hovedsakelig finansiert via innløsning av DnB NOR Asiavekst og DnB NOR Alternativ Energi II. Denne har siden endret navn til DnB Liv Garantikonto. Her er man garantert en minsteavkastning på 1,90 %.

Gjennomsnittlig nettoavkastning (etter kostnader) for alle tre avtalene er i 2015 beregnet til 4,00 %.

Det er forskjellig forvaltningskostnad på de tre avtalene. Dette har sammenheng med hvor offensiv porteføljeforvaltningen er i de forskjellige avtalene. Forvaltningskostnad og avkastning vil derfor variere i de tre avtalene.

For regnskapsåret 2015 vil stipulert flytteverdi pr 1.1.2016 være verdifastsettelse for våre DnB Liv-produkter (samme prinsipp som i regnskapsåret 2010 til 2014). Vi har i årene før regnskapsåret 2010 benyttet ligningsverdi som verdifastsettelse